

LAISVOJI LIETUVA

Lietuvių laikraštis
Leidžia Lietuvos
Atgimimo Sąjūdis
911 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
Lafayette 3-8544

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

LAISVOJI LIETUVA

FREE LITHUANIA

Lithuanian Newspaper
Published by Lithuanian
Regeneration Association
911 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
Lafayette 3-8544

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

Kl metal.

Kaina 10 c.

Ketvirtadienis, liepos (July) 25 d. 1957 m.

Kaina 10 c.

Nr. 14 (314)

LIETUVOS KONSULO PETRO DAUZVARDZIO KALBA,

pasakysia Darius — Girėno
skridimo minėjime liepos 21 d.,
1957 m., 2 val. po pietų
Marquette Parke, Chicagoje

Kapt. Steponas Darius ir leit. Stasys Girėnas yra simboliai Amerikos — Lietuvos draugiskumo. Jie abu gimė Lietuvoje. Abu atvyko Amerikon jauni. Čia išimokslino ir savanoriais tarnavo Amerikos kariuomenėje, kuri kariavo dėl visų tautų laisvės ir nepriklausomybės. To karo ir lietuvių tautos nusistatymo bei ryžto pasekoje Lietuva atgavo savo laisvę ir tapo nepriklausoma valstybe. Darius į ją nuvyko ir padėjo jai kurtis bei stiprėti jos atsikūrimo dienoje. G. Girėnas — stiprios aviacijoje Amerikoje.

Darius grįžo Amerikon su minskridimo ir žuvimo mėnuo, bet taip pat nepaprastai turtingas ir kitais ypatingais išoriniais įvykiais: Jame paskelbta J. A. Valstybių nepriklausomybė, Rusijos ir Amerikos pripažinta Lietuva pilnateise (de jure) valstybe, Rusijos nusikalsta prieš Lietuvą ir pasaulį, Amerikos pasmerktas tas nusikaltimas.

Stai faktai: liepos 12 d., 1920 m., yra pasirašyta taikos sutartis tarp Sovietų Rusijos ir Lietuvos Respublikos. Ta sutartimi buvo pripažintos lietuvių tautai suvereninės teisės ir nepriklausoma Lietuvos valstybė.

Liepos mėn. 28 l., 1922 m., — Amerika pripažino Lietuvą de jure. Po pripažinimo atsidarė Amerikoje Lietuvos Pasiuntinėvė Washingtone ir konsulatai New Yorke ir Chicagoje. Jie veikia ir dabar.

Amerikos Pasiuntinėvė ir Konsulatas Lietuvoje, deja, neveikia. Jūs uždare Lietuvos okupantas — Stalino — Molotovo teroristinis režimas, kuris teisingą Lietuvos vyriausybę nušalino ir savo neteisėta agentūra pakeitė. Ji tebeoperuoja Lietuvoje ir kraštą ir žmones naikina ir dabar, nors Stalino — Molotovo režimas yra prakeiktas ir suniekintas pačių dabartinių Sovietų Sąjungos valdovų.

Čia, kaip matote, liepos mėnuo Lietuvai yra ir triumfalinis, ir tragiškas. Triumfalinis todėl, kad tame mėnesyje Lietuva buvo pripažinta de jure Amerikos ir Rusijos ir kad Amerika ją tebeprapažinta egzistuojančia valstybe — deda pastangas ją išlaisvinti. Tragiškas todėl, kad Rusija savo pažadą sulaužė ir Lietuvos nepriklausomybę prismaugė — jos žmones pavergė ir negalastingiausiai kankina ir išnaudoja.

Lietuva, kaip žinote, sovietų pagrobta birželio mėnesį 1940 metais. Liepos 14 ir 15 d. d. buvo okupantų suvaikinta rinkiminė tragikomedijs — neva išrinktas, faktinai okupantų paskirtas, taip vadinamas "liaudies seimas". Tas "seimas" neteisėtai ne tik Lietuvos ir tarptautine teise, bet ir Rusijos komunistų tėvo ir "šventojo" Lenino doktrina, liepos 21 d., lygiai prieš 17 metų, — Stalino — Molotovo įsakymu, nubalsavo Lietuvą susovietinti ir įjungti Sovietų Sąjungon.

Sitą okupantų neteisėtą žygi pasmerkę visi laisvieji Lietuvos atstovai ir beveik visa lietuvių tauta, didelė dalis jos sukilo prieš juos.

Lietuvos Ministeris Washingtone p. P. Žadeikis savo protestą įteikė State Departmentui liepos 22 d., o State Departmentas savo pasmerkimą paskelbė liepos 23 d. 1940 m.

Tai, kaip matote, liepos mėnuo Lietuvai yra ir triumfalinis, ir tragiškas. Triumfalinis todėl, kad tame mėnesyje Lietuva buvo pripažinta de jure Amerikos ir Rusijos ir kad Amerika ją tebeprapažinta egzistuojančia valstybe — deda pastangas ją išlaisvinti. Tragiškas todėl, kad Rusija savo pažadą sulaužė ir Lietuvos nepriklausomybę prismaugė — jos žmones pavergė ir negalastingiausiai kankina ir išnaudoja.

Čia, kaip matote, liepos mėnuo Lietuvai yra ir triumfalinis, ir tragiškas. Triumfalinis todėl, kad tame mėnesyje Lietuva buvo pripažinta de jure Amerikos ir Rusijos ir kad Amerika ją tebeprapažinta egzistuojančia valstybe — deda pastangas ją išlaisvinti. Tragiškas todėl, kad Rusija savo pažadą sulaužė ir Lietuvos nepriklausomybę prismaugė — jos žmones pavergė ir negalastingiausiai kankina ir išnaudoja.

Lietuvos tragedija moko pasauli

li, kad Jungt. Amerikos Valstybių vadai yra garbingi, o Sovietų Sąjungos valdovai klatingi. Ameriką, ką sako, tą ir daro, o Sovietų Sąjunga, vieną sako, kitą daro. Štai ryškus pavyzdys, šalia to, kas anksčiau pasakyta: Sovietų Sąjungai primetus Pabaltijo valstybėms Savitarpio Pagalbos paką, kuriame buvo pacituotas Taikos ir Nepuolimo sutartys ir įrašytas straipsnis apie vienos valstybės nesikišimą į kitos valstybės vidaus reikalus, Užsienio Reikalų Komisaras V. Molotovas pareiškė (1939 m. spalio 31 d.) Vyriausiam Sovietui ir pasauliui:

"Šitos sutartys yra pagrįstos abipusišku susitariančiųjų šalių politinėmis, socialinėmis ir ekonominėmis santvarkos gerbimu, ir yra taikomos taikingo kaimyninio bendravimo tarpe mūsų žmonių stiprinimo pagrindu. Mes stojame už skrupulingą sutarčių įgyvendinimą visuotinio reciprociteto pagrindu, ir pareiškiame, jog visi plepalai apie Pabaltijo valstybių susovietinimą tarnauja vien tik mūsų bendrųjų priešų ir visų antisovietinių provokatorių naudai."

Neprašo nei metai po šitų pakų pasirašymo ir žodžių ištarimo, Sovietų Sąjunga, Stalino ir Molotovo valdoma, užgrobė ir susovietino Lietuvą ir kitas Pabaltijo valstybes. Aišku kaip diena, čia buvo sulaužymas sutarčių ir pažadų — nusikaltimas prieš įstatymus ir padorių žmonių morale.

Dabartinieji Kremliaus valdovai, Chruščevas ir Bulganas, kaltina Staliną ir Molotovą visokiais nusikaltimais — prisiego jai Leninui ir jo doktrinoms, bet nesilaiko nei savo žodžių, nei Lenino doktrinos.

Jeigu Stalinas ir Molotovas nusikalto prieš taiką, draugingumą ir koegzistenciją, o jie tą padarė užgrobdami Lietuvą ir kitas valstybes, tai Chruščevas, Bulganas ir Žukovas tą nusikaltimą turi atitaisyti — Lietuvai ir kitoms pavergtoms valstybėms laisvę ir nepriklausomybę grąžinti.

Chruščevas, Bulganas ir jų asistentai tvirtina, kad lietuviai, latviai ir estai patys Sovietų Sąjungon įsijungė — jų "seimai" tą nubalsavo.

Tai grynas melas ir plėšiko išsisukinėjimas. Apie tų "seimų" neteisėtumą ir teisių neturėjimą nepriklausomas valstybes paversti svetimos valstybės kolonijomis — visai nekalba. Jie taip pat nekalba apie savo tėvo Vladimiro Lenino doktriną, kuri yra štai kokia:

"By koks mažas ar silpnos tautos inkorporavimas į didelę ar stiprią valstybę be tos tautos tiesioginio, aiškaus ir savanorio pagėdavimo ta prasme, ypatingai jeigu tai tautai neduoda teisės laisvu balsavimu nuspręsti savo politinės egzistencijos raidos problemą, — kas reiškia visišką pasitraukimą inkorporuojančios ar stipriosios tautos kariuomenės, — tuomet tokia inkorporacija yra aneksija, t. y., vienašališkas nusavinimas svetimos valstybės, smurto žygis".

Lietuvių tauta nebuvo atsiklauta Lietuvos inkorporacijos reikalui; Lietuva buvo įjungta Sovietų Sąjungon arbitrariškai ir smurto, esant ir veiktam Lietuvoje Sovietų kariuomenei ir Molotovo asistentui Dekanozovui.

Tad, iš visko aišku, kad Lietuva jėga buvo okupuota ir neteisėtai Sovietų Sąjungos inkorporuota bei tironiškai jori valdoma. Lietuvių tauta nori būti laisva

DIENOS REIKALAI

J. Žvainys

AR NE LAIKAS PRABLAIVĖTI?

Kas atydziau sekė ir seka Vliuko, LNT ir LF politinių grupių pasitarimų eiga — apjungti visas politines grupes vieningai Lietuvos laisvinimo kovai ir liepsnojo nuosirdžiu apsiungimo noru, ta, be abejo, daugiau ar mažiau, pradėjo kankinti nusivylimu šesėliai, nes iš ligšiolinių pasitarimų turėjo konstatuoti, kad nei viena pasitarimuose dalyvaujanti grupė, reikiama apsiungimui nuosirdumo bei supratimo neparodė. Tas turi padaryti išvadą, kad Vliuko atstovai, davę šiems pasitarimams kryptį, juos paskandino savo archyvinėse dulkėse, tomis dulkėmis apnešdami ir iškeltąjį apsiungimo klausimą, o LF iškeldama pasitarimų pagrindan vieno asmens rehabilitacijos ir tik ant po pieriaus likusios Darbo Federacijos klausimą, pasitarimus pastatė ant turgaviečių bobų filosofinio kelio. Šitokioje padėtyje, LNT atstovams, pastatytiems prieš bendrąjį supratimą į konfliktinę padėtį, kito kelio neliko, kaip tik ner-tis filosofavimų jūroje, skandiant joje ir svarstomąjį klausimą. Ar LNT atstovai šitai darydami gerai padarė, ar blogai, yra kitas klausimas, betgi tenka pasakyti, kad jie šiuo savo elgesiu, bent dalinai, sumažino partijų gėdą prieš nepartinius lietuvius ir Lietuvai gerą linkinčius svetimuosius.

Nesigilinant į partijų tarpusavio kovos metodus, iš šalies stebint, darosi aišku, kad laisvinimo klausimas mūsų veikiančioms partijoms yra antraeilis dalykas ir jos tęsia paskutinio Nepriklausomos Lietuvos koalicinio ministerių kabineto tradicijas, kur, kaip prisimename, savanorių sunkiai iškovota tautai laisvė, atsakymu ginti kraštą nuo besiveržiančio priešo be simbolinio pasipriešinimo buvo atiduota į drastiško okupanto rankas. Su apgailėstavimu tenka konstatuoti faktą, kad čia dalinai slypi Lietuvos Nepriklausomybės tragedijos paslaptis ir dabartinių mūsų pozicijų prieš pavergėją pasireiškias silpnumas, pastatęs šio klausimo iškelėjus prieš laisvanoriško prisijungimo faktą, atkakliai šią tezę ginamą

Rytų suprastos demokratijos rėmuose. Mūsų politinės partijos savo nepajėgumu susitarti vienintėliai visiems lietuviams svarbiame klausime, bolševikų užimtasias pozicijas tik stiprina, nes, kad ir mažausj mūsų vadavimo klausime nesutaria, jie gali paversti faktą, kad ne visi lietuviai taip galvoja, kaip klausimo iškelėjai, ir pačius klausimo iškelėjus gali lengvai pastatyti kompromitacijos kryžkelėse. Šita Lietuvos draugų baimė ir mūsų partijų, pasakytumėm, nusipolitikavimas, Lietuvai laisvės trokščiancis stato prieš dilemą: sukaštais dantimis laukti ir klausytis bolševikų pasakų.

"L.L." ignorojanti spauda ir sambūriai už tai, kad ji nepučia į jų dūdą, dažniausiai ir jos teisingus pastebėjimus nieko neatsako, arba apšaukia fašistiniais ir kitais vardais. Tešaukia, jei negali daugiau, širdyje atsaką ras. Todėl nieko nesistebime, jei ir čia keliamos mintys tos spaudos bus nutylėtos arba "Laisvoji Lietuva" išplūsta. Bet jos bendradarbiai negali ilgai tylėti. Negali pro pirštus žiūrėti, kai mūsų partijos žaidžia tautos likimu. Iš šių paskutinių pasitarimų galima spėlioti, kad mūsų partijos vargiai atsisakys jas žlugdančio kelio ir vargiai pasuks keliu, kuriuo yra pasiryžusi eiti priešpaudą kęnciant tauta ir bent 75—90% jos išėivijos vaikų. Ir štai čia kyla rimtas klausimas, ar neverta palikti nuosalyje vadovavimo darbo politinėmis rietenomis degančias partijas su jų įprastais grupiniais žaidimais, sudarant daugumai lietuvių priimtina, ne partiniais pagrindais, o vien laisvinimo reikalais besirūpinančią vadovybę?

Atrodo, kad šitas klausimas yra pribrendęs ir turi būti artimoje ateityje svarstytinas. Ne tiek svarbu, kas imsis tos atsakomybės ir organizavimo, bet svarbu, kad būtų toks organas įkurtas ir laisvinimo darbas degte degtu, o nebūtų numstumtas ir tūpčiojimų ke-lią ir stagnaciją. Gražiais partijų pažadais svaigome pakankamai ilgai ir ar nebus atėjęs laikas prablaivėti?

POLITIKOS LAUKUOSE

Iš Pasitarimų Dėl Vienybės

(Tęsinys)

Mes, tiesa, vengėme savo pasiūlyme iš viso vartoti vadovavimo žodį. Mes kalbame apie sudarymą tam tikro organo, kuris būtų:

(a) užsieniuose veikiančių Lietuvos politinių sambūrių,

(b) Lietuvos nepriklausomybei atstatyti vedamos

(c) akcijos derinimo ir tvarkymo organas.

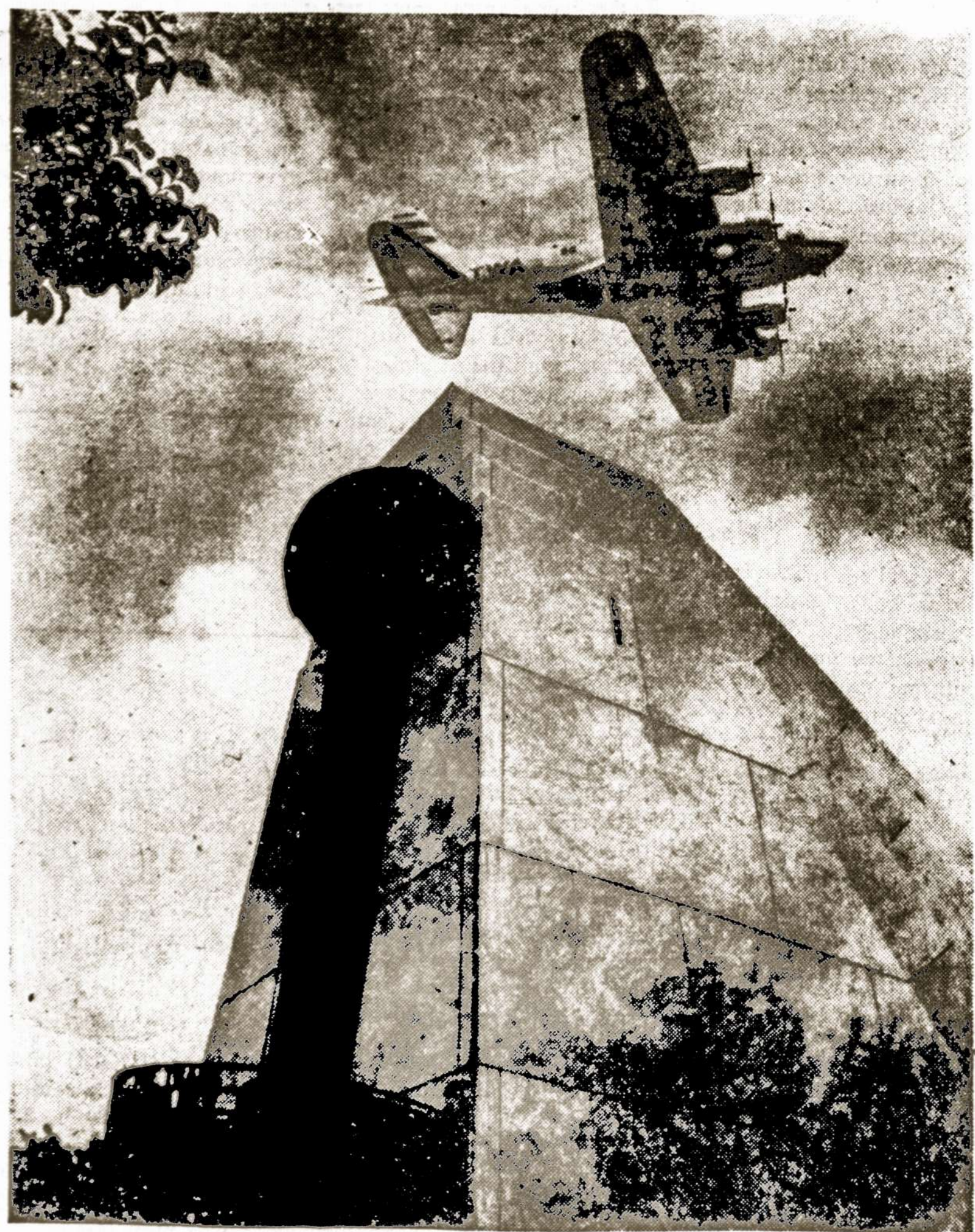
Tai reiškia, kad jis turėtų liestti ne visų asmenų, istaigų bei or-

bei savaranki ir turėti savo nepriklausomą valstybę, kurioje ji galėtų tvarkytis savarankiškai. Lietuvių tauta reikalauja, kad okupantai iš Lietuvos išsikraustytų ir atstatytų jai nepriklausomas suverenines teises ir savivaldą, kaip nustatyta Sovietų Rusijos ir Lietuvos Taikos sutartyje, Atlanto Chartoje, ir Jungtinių Tautų Chartoje bei Deklaracijoje.

ganizacijų akciją, o tik (a) punkte minimų sambūrių, t. y. tų kurių vardu vyksta šie pasitarimai. Ir jų ne visą akciją tas organas turėtų derinti bei tvarkyti, o tik tą akciją, kuri skirta Lietuvos nepriklausomybės atstatymui.

Jei Vliuko komisijai atrodo, kad derinimo ir tvarkymo žodžiuose nėra vadovavimo prasmės net ir šioje aprėžtoje srityje, tai mes su tiksimė tuos du žodžius pakeisti vienu vadovavimo žodžiu, kadangi mūsų pasiūlymo antrasis punktą kaip tik ir implikuoja vadovavimo elementus, žinoma, ne visuotinio vadovavimo, o pirmame punkte apibrėžtose ribose.

Mes vengėme vadovavimo žodžio ne tam, kad palaikytumėm anarchiją, kur jos galima išvengti, o todėl, kad vadovybės titulas turi tam tikrą pavojų savyje: tas titulas sukelia pagundą vaidinti (Nukelta į 4 psl.).

Darius — Girėno paminklas Čikagoje

BERNARDAS KODAITIS

Lietuvos Astronomas

1957. VII. 5 netoli Čikagos mirė dr. prof. B. Kodaitis. Jo protėviai apie 1810 metus buvo apleidę Mažąją Lietuvą. Reformatorių tikybos, greit suvokietėjo. Gimė 1879 m. Potsdame. Tėvas — kaiserio teatro menininkas. Išėjo gimnaziją, mokytojų seminariją. Berlyno un-te studijavo matematikos fakultete astronomiją ir įdomavosi filosofija. Dėstė gimnazijoje matematiką. Buvo tipingas tų laikų vokiečių intelektualas. Netikėtai iš dėdės sužinojo, kad yra kilęs iš jau mirusios "tautos", kurios vardas buvo Litauen. Ši staigi naujiena giliai įsmigo jautraus jaunuolio sąmonę, užvirino jo protėvių kraujo likučius. Pradėjo domėtis lietuvių praeitimi, išmoko kalbos. Nuvykęs į pamirštą tėviškę, susipažino su atgimstančios tautos veikėjais lietuvininkais. Patyręs iš jų apie vokiečių darytas ir daromas skriaudas ir genocidinę politiką, tapo sąmoningas lietuvis, savo tautos reikalą užtarėjas ir gynėjas. Apsilankęs ir Didžiojojo Lietuvoje, vedė Viktoriją Gruzdytę, sukūrė grynai lietuvišką šeimą, kurioje 1911 m. Potsdame gimė sūnus Kęstutis. Per I-įj Pasaulinį Karą Bernardas pradėjo Karaliaučiaus tvirtovės artilerininkas, vėliau, vokiečiams okupavus Lietuvą, kaip išmokslintas ir lietuvių kalbą žinąs karys, priskirtas prie karinės valdžios lietuviams leidžiamam vieningo laikraščio DABARTIS. Čia turi vesti provokišką, kaizerišką, lietuvių atvilgiu žiaurią okupantų liniją. Slaptai turi kon taktus su lietuvių atgimimo veikėjais. Susektas, uždaromas Tilžės kalėjime, kaltinamas Faterlando išdavimu. Karui greit pasibaigus, mūsiškių užstotas per prancūzus, buvo išlaisvintas. Dirbo prie Lietuvių Tarybos... Pakviestas dėstyti astronomiją Kauno un-te. Lietuvai su kitomis dešimčia apie Baltijos jūrą esančiomis valstybėmis sudarius Pabaltijo Geodezinę konvenciją, įsteigus Pabaltijo Geodezinę Komisiją ir pradėjus aukšto tikslumo mokslinius geofizinius tarptautinio masto darbus, B. Kodaičiui, kaip tuo laiku vieningam lietuvių astronomui, teko imtis vykdyti šių darbų astronominę dalį. Tuo būdu tapo išgelbėtas jaunos valstybės prestižas: turėjom savo astronomą, nereikėjo ieškotis ir samdytis sve timšalio.

Darbus vedė Krašto Apsaugos Min-ja. Karo Topografijos Skyriaus pulk. inž. A. Krikščiūnui va-

ruomenės atstovais, jei nežino, kas jų darže auga! Jeigu jie "L. Lietuvos" redaktorių išleido sąmoningai, tai norisi jų paklausti:

AR "LAISVOSIOS LIETUVOS" REDAKTORIUS YRA RAUPSUOTAS?
J. Gruodis

Neseniai Čikagoje su dideliu triukšmu praėjo Tautinių Šokių Šventė. Džiaugėsi visuomenė susilaukusi įvykiu, kuris pavairino nuobodžią gyvenimo rutinę; džiaugėsi šventės dalyviai, gavę progos parodyti savo meną; džiaugėsi šventės rengėjai — visuomenininkai galėdami pademonstruoti savo gabumus, susilaukę tiek vertingos reklamos. Išėitų, kad visi džiaugėsi. Gal taip ir buvo.

Bet dabar, šventei praėjus, galima tarti keletą žodžių ir apie tai, kas buvo negero. O vienas dalykas buvo daugiau nei negeras: šventės rengėjai, sudarydami programą, sąmoningai ar nesąmoningai paniekino "Laisvąją Lietuvą" ir visus jos skaitytojus bei rėmėjus, neįtraukdami jos redaktoriaus į šventės garbės komiteto sąrašą.

Tame garbės komitete randa me visų Čikagoje esančių laikraščių redaktorių pavardes. Nerandame tik komunistų ir "Laisvosios Lietuvos". Jame taip pat randa me daugumą kituose miestuose einančių laikraščių redaktorių, kaip Gaidžiūnų, Kardielių, Šapokų ir kt. Ieškokite nors ir tarp eličių, bet "Laisvosios Lietuvos" redaktoriaus vardo nerastite.

Nemanau, kad nei vienas šventės rengėjų neskaitytų ar bent ne žinotų apie "Laisvąją Lietuvą". Jeigu taip būtų, tai jie neprivalėtų savęs vadinti Lietuvių Bend-

dovaujant, Linksmakalny teko įsirengti astro ir geofizinę observatoriją. Be Kodaičio, talkininkavo K. Sleževičius ir kiti univ-to žmonės. Darbai aprašyti 2-se to muose Karo Topografijos Metrašcio (kitų nesuskubta išleisti) ir dviem kalbom Pab. Geod. Komisijos Helsinkyje leistuose apyskaitiniuose leidiniuose. Kas porą metų darbų vykdytojai suvažiavodavosi pasitarti. Po Helsinkų, Rygos, Danzigo, Stockholmo, Berlyno, net Maskvos (vėliau ruskiai atsimetė) ir kitose valstybėse pasitarimų tokia konferencija, išsilyginus mūsų diplomatiniais santykiams su lenkais, įvyko 1938 metais Kaune. Pabaltiečių pavyzdin gai vykdomais darbais buvo sudomiję net pasaulinės gimininės mokslinės organizacijos ir Kaune, be įprastų dalyvių, turėjome britų vyr. štabo atstovą iš Londono, ir tarptautinės geodezininkų organizacijos atstovą, geodezininką prancūzų gen. Perrie... B. Kodaitis pats ir savo darbas visur sėkmingai atstovavo Lietuvos geodezinę astronomiją. Karas ir komunistų invazija sustabdė darbus. Atgijo po vokiečių ir dar buvo tęsiami 1944 m. pavasarį, bet jau ne Konvencijos rėmuose. B. Kodaičiui teko perimti Vilniaus un-to observatoriją.

Buvo gilus, pareigingas lietuvis. Kaip kilęs iš Mažosios Lietuvos ir kaip artilerininkas, be svyravimo savanoriškai dalyvavo Klaipėdos krašto vadavime. Buvo vienas iš pirmųjų Šaulių Sąjungos kūrėjų. Sužinojęs, kad turės išsižadėti Lietuvos pilietybės, nepabūgo atsakyti repatriuoti ir su visa šeima liko kentėti komunistiško bolševikmečio siauba. — Tėvynės nelaimių ir azijatiško teroro paveiktas, o ypač naciams išsprogindus jo sukurtą observatoriją, buvo kiek pritręktas psichiniai.

Jam teko Lietuvos moksle atlikti istorinę misiją, atgaivinti ruskių prieš šimtmetį Vilniuje užgniauztą šviesą, tęsti Žebrio, Počebuto ir kitų pradėtus astronominius stebėjimus, atstatyti išplėstą į Pulkovą išgabentą Lietuvos observatoriją. Jis savo stebėjimais tiksliai nustatė Lietuvos vietą Žemės planetoje...

Lai maloningai jam, gulint Kazimierinėse, šviečia tos pačios žvaigždės, kurias tiek naktis jis po visus Lietuvos trianguliacijos Laplace'o punktus aistringai stebėjo.

Kas jums davė teisę taip ciniskai diskriminuoti lietuvišką patrijotinę spaudą, kuri iš savo pusės padarė viską, kad jūsų rengiamą šventę pasisektų?

Kuris iš jūsų yra tiesioginiai atsakingas už šį vulgarų nesiskaitymą su tūkstančiais geros valios lietuvių, kurie "Laisvąją Lietuvą" laiko ir vadina savu laikraščiu?

Ar "Laisvosios Lietuvos" redaktorių jūsų aktyje yra raupsuotas, kurio įtraukimas garbės sąrašą užkrėstų kitus kolegas?

Ar jūs gal tik paprastai pataikūnai, kurie skaitote tik su tais, kurie atrodo stiprūs, ir niekinat tuos, kurie atrodo silpni?

Kol nebus tinkamai pasiaiškinta, mes, "Laisvosios Lietuvos" skaitytojai, už šį išsiškimą atsakingais laikysime šventės rengėjus — LB Čikagos skyriaus valdybą, su jos pirmininku dr. Jonu Bajeriūm priešaky.

TĖVŲ ŽEMĖ

LASO Anglijos Vietininkijos leidžiamas laikraštis. Išleina kas 3-4 savaitės. Turinys gyvas, idomus, nušviečia ir tenykštį lietuvių gyvenimą. Ilustruotas.

Prenumerata JAV ir Kanadoje metams — 2½ dol., atskiras numeris — 20 cent.

Užsisakyti galima šiuo adresu: "Laisvoji Lietuva", 911 W. 32 St., Chicago 8, Ill.

LIETUVIŠKŲ KELIŲ

Jaunieji apie organizacijas, grupes ir tautos kovą.

(Santrauka V. Adamkavičiaus kalbos, pasakytos JAV ir Kanados Lietuvių Jaunimo kongrese).

(Tęsinys).

Seimoje žiebiamas lietuviybės ugnis, o organizacijoje ji išsiliepsnoja. organizacija svetimoje šalyje yra, tarsi, sala, kurioje turi išaugti tvirta lietuviška asmenybė. Organizacija lietuviybės tar nyboje vaidina nepaprastą vaidmenį, ir ji išaugina ne tik nepalietę lietuvių svetimos aplinkos, bet ir duoda tarptautiniui kultūrai, parodo kiekvienam, kad Lietuva nėra prieš šimtmetį ar daugiau užbalzamuota mumija, o yra gyva, artima, suprantama mūsų sielai ir kelianti mumyse pasigėrėjimą ir meilę. Organizacija, tai platus laukas, kuriame gyvas žmogus randa veikimo ir kūrybos plotmę.

Lietuviškų organizacijų darbas — atspara prieš bent kokį pasidavimą svetimiesiems. J organizacija atėjęs žmogus, semia tuos tur tus, kurie joje yra sukrauti. Čia jaunas individas ne tik praplečia savo asmenybę, bet savo inauš ir kuria naujas vertybes. Imant pavieniu, mes turime didelį turtą išsinešę, bet jis yra išmėtytas pavienėse pastogėse ir žūs be naud os, jei jį laikysime kaip archyvinę medžiagą. Nelaukime, kol kada kas nors po šimtmečio iš dul-

Prof. Stasys Dirmantas
kių ištrauks ir pasigėrės, kaip istorine brangenybe.

Lietuviškas jaunimas negali būti archyvinė retenybė. Jis yra gyvas ir belieka tik pasiskelbti, kad jis liks gyvas ir rytdienai. Jis negali būti užnešamas gyvenimo sūkurių dulkėmis ir todėl skelbiame, kad ir po mūsų turės žengti jauna, kūrybinga karta, nemažiau mokanti įvertinti lietuviybę, kaip ją įvertino ir suprato mūsų tėvai. Todėl šis kongresas šaukia ir vis as lietuviškas organizacijas, kad jos savo darbą tęstų toliau, intensyviau, kad plačiau atskleistų lietuviškos veiklos duris ir išsaugotų lietuvišką turtą ateinančioms kartoms, įtraukiant naujų jėgų nuoširdžiam darbui.

Darbas turi būti darnus. Nie kas negali daugiau pažeisti jaunos sielos, kaip pirmasis nusivylimas, matant dūstantį ideala nesantakoje, nesutarime ir neapykantoje. Lietuviškos organizacijos atsieks gerų rezultatų tik tada, kada jos savo pagrindan padės nuoširdumą ir meilę, o tą atsiekus neteks suk ti galvas, kaip išlaikyti lietuviybę, bet teks pagalvoti, kaip efektingiau parodyti savo dvasinius tur tus svetimiesiems.

Šiandien mūsų tauta randasi kovos pozicijoje. Lietuvių tauta kovoja už tautinę gyvybę ir nepriklausomybę. Todėl, kas jaučia šį kovotojų esą, tas turi būti ir kovotoju. Tremties jaunimas yra atsakingas už paramos sudarymą laisvės siekiančiam kraštui.

Gyvename paradoksinime moralės supratimo laikotarpyje. Laisvės interpretavimas yra padary tas stipriųjų privilegija. Žodis "laisvė" pasidarė mados reikalu, kuris pritaikomas tarnauti siauriems interesams. Ištiesios tautos neteko valstybinio savastovumo, nes jėgos pripa parenta moralė, dangstoma išlaisvinimo vardu, tapo stipriųjų įrankiu. Ir mes pana šiose aplinkybėse netekome laisvės, o dar sunkesnėse turime ieškoti teisybės.

Alyva brangesnė už žmogaus kraują. Dėl alyvos galima ir karu rizikuoti, o kad tūkstančius be ginklių patrijotų trauktų komunistiniai tankai, pasaulio sąžinė ram. Konferencijų salės sugėrė šaukiančiųjų aidus ir ši aplinkybė lietuvių jaunimui uždega dides nės pareigas ir atsakomumą. Nepaliaujamai turime belstis į didžiųjų sąžinę, nuolat priminda mi jiems jų moralinius išpareigojimus.

Lietuva savo laisvės veltui negavo. Ji ją iškovojė ir niekam ne

atidavė. Todėl ir šiandien jos ne maldaujame, o reikalaujame. Pasaulio politinė padėtis turės stabl dėti mūsų tautos laisvės kovą. Minti, kada klausimas eina apie tautinę gyvybę, negalime rankas sudėję sėdėti. Mirštama tik vieną kartą. Jei savo neveiklumu prie tautos žuvimo prisidėsime, niekas mūsų prieš istorinę tiesą nepatei sins.

Jaunimas visada buvo pirmose laisvės kovų eilėse. Jis neklausė, kokia kaina teks mokėti už vieną ar kitą žygį. Todėl ir dabar jaunimas turi reikštis konkrečiais darbais. Kalbomis ir skambiais žodžiais niekas laisvės rytojaus neprisiartino. Neprisiartinsime ir mes. Gyvenamasis momentas reikalauja visais prieinamais būdais veikti ir viešąją pasaulio opiniją. Siūlau lietuvių jaunimo organizacijoms, švenčiant 40 metų Lietuvos Nepriklausomybės paminėjimą, išeiti su dideliu politiniu žygiu Jungtinėse Tautose. Lietuvai palankių delegatų Jungtinėse Tautose turime. Jei sovietai vakarų pasauliui stengiasi rodyti malonų veidą ir kalba apie sugyvenimą, tai parodykite ir jų širdį, reikalaudami atitaisyti prieš mus įvykdytą smurtą.

Jaunimo darbų plane yra leidžiamas informacinio žurnalo apie Lietuvą išlaikymas. Žurnalas svar bus ir reikalingas. Šiuo metu nėra lygus reprezentacinio leidinio lietuviškoje tremtyje, kuris angliškai skaitantiai visuomenei tinkamiaus kalbėtų apie Lietuvą. De ja, šiam informaciniam žurnalui mes paskelbėme mirties sprendimą. Aš nematau gėdingesnio akto šią minutę mūsų darbuose. Į šį kongresą matau susirinkusių apie 800 žmonių. Nejam mes negalime išeiti į visuomenę ir surinkti kiek vienas po 10 dolerių? Jei tai galėtume atlikti, žurnalas galėtų būti lankyti dar dvejus metus. Jei mes negalime šios mažos pareigos atlikti, tai ar galime čia susirinkę kalbėti apie ateitį? Išeikime iš šio kongreso su nusistatymu, kad Lietuvanus turi gyventi. Nutraukus konkretų darbą laisvės bare, tuščia būtų kalbėti apie lietuviškumą. Šia pačia proga kreipiuosi į Amerikos Lietuvių Tarybą, prašydamas konkrečios pagalbos Lituanus krizei nugalėti. Mes ir Jūs tarnaujame tam pačiam tikslui. Jūsų parama, o mūsų darbas, artina laisvės rytojų, kurio visi trokštame.

Toliau turime rasti būdą išleisti ir paskleisti Lietuvos laisvės reikalą keletą stambesnių mokslinių veikalų, kuriems paruošti kva lifikuotų žmonių turime. Skinkime kelią į viešuosius informacijų centrus ir nuolatiniams informacijomis formuokime viešąją op iniją.

Aptariant lietuvių jaunimo išpareigojimus, tenka paliesti jo nuotaikas — tremties politiniams veiksniams. Tautos nepriklausomybės ideala jaunimas priima kaip šventenybę. Laisva Lietuva jam ne kompromisinis tikslas ir Jai esame pasiryžę sudėti aukščiausią auką. Todėl jos laisvės siekime matome kelią, pagrįstą vienybe ir susiklausymu. Tokiā vienybė mes trokštame matyti ir tarp mūsų politinių grupių. Jaunimui dabartiniai nesutarimai yra nesuprantami ir nieko nepasako. Mes nesuprantame, kaip galima paskęsti 1905 metų partinių programų ginčuose, konstitucijų pripa žinimuose ir atmetimuose bei vadistinio ar kitokio režimo ginčuose, kai kraštas bolševikinės okupacijos naikinamas ir šaukia si gelbėti tautinę gyvybę? Jaunoji karta su skausmu stebi spaudos puslapiuose pilamą neapykan tos dumblą, teršiantį Lietuvos vardą, ir todėl drįsta apeliuoti į visas politines sroves, kviečiant jas palikti nuošalyje ginčus ir ne sutarimus ir apsiungti Lietuvos laisvinimui. Mes prašome nedrumsti gražios Lietuvos valdžio jaunimui, kuris Lietuvą mato ir myli iš savo tėvų jūpų. Pirmą — gražinkime Lietuvai laisvės die-

IŠ ČIKAGOS

Jurgis Voldemaras

Per ilgai Užtrukusi Naktis

Šiame vasaros atostogų sezone visi tik ir svajoja apie poilsį gam toje, toliau nuo miesto triukšmo, toliau nuo miesto dulkių. Įtemptas darbas, viršvalandžiai, skubus miesto gyvenimas, visiems įkyrėjo. Žmogaus kūnas ir dvasia sta to savo reikalavimus. Amerikoniš kos atostogos trumpos. Čia per porą savaitių reikia atgauti tas jėgas, kurias išėmė vienuolika su puse darbo mėnesių.

Nevienas iš mūsų, nuvykęs kur prie ežero ir išsitiesęs karštoje sauleje, prisimena tas vasaras, ku rias praleido tėviškėje. Nevienam iš mūsų gerklėje kažkas ima sprin gti, ir pajunti baisų ilgę gimto sios žemės, be kurios, rodos, taip sunku gyventi.

Ir pergalvoji visą šurpią Lie tuvos ir kitų Rytinių Europos val stybių tragediją, kuri taip ilgai užsitęsė.

Jau po Didžiojo Karo, iš naujo atskuriant, iš Lietuvos mažai kas buvo palikę. Didžiosios Kunigaik štijos didybė dingo laike unijų ir padalinimų. Naujai atgimstanti Respublika prie Baltijos jūros sau išsikovojo vos kąsnelį žemės, be jokiy gamtos turtų: be anglies, be naftos, be geležies. Bet gyven ti reikėjo. Ir štai per dvidešimt metų buvo pasiekta gana gražiū laimėjimų. Paskum atėjo bolševikų okupacija, karas, vokiečių, ir vėl bolševikų okupacija... Ir šis bausis košmaras jau tęsiasi septy niolika metų.

Nepriklausomo — savastovaus gyvenimo netekimas jau pas sa vyje yra tautos ir valstybės tra gedija. Bet kada nepriklausomy bės praradimas atsineša tokiā žiauria, tokiā baisią okupacijā, kaip raudonųjų bolševikų, tada žmogui visa kita atrodo tik menk niekis.

Jeigu prisiminsime 1941 metus, negalima neprisiiminti tos visus Lietuvos gyventojus apėmusios karo laukimo nuotaikos. Didysis karas, dar neseniai teriojęs pa saulį, pareikalavo apie 37.000.000 aukų! Visi Lietuvos gyventojai suprato ir žinojo, ką reiškia karas, bet jo laukė, kaip išganymo nuo kalėjimų, deportacijos bei kitokių žiaurumų.

Karas Lietuvai laisvės neatne šė. Bolševikams antrą kartą už plūdus Lietuvą, žmonės vėl pra-

nas, o tik vėliau, jei reikalas vers, išsiaiškinsime visus skirtumus.

Iš krašto ateinančios žinios pri pildo mūsų širdis džiaugsmu ir pagarba heroiška lietuvių jaunimo laikysena prieš sovietinį oku pantą. Ilga okupacija nesunaiki no lietuviybės ir nesugriovė Kra što jaunimo tikėjimo į laisvą gyve nimą.

Lietuvos Jaunime Krašte! Mes didžiuojamės Tavimi, Tu esi mūsų dvasinė galybė. Tavo pavyz dys mus įpareigoja dirbti ir au kotis. Todėl iš šios vietos siunčia me Jums į Lietuvą mūsų sveiki nimus, Broliai ir Sesės, užtikrin dami, kad Jūsų kova ir pasišven timas iškovoti kraštui laisvę, nėra beviltiška nuskambėjęs aidas per pasaulį. Mes visomis jėgomis jun gamės ir dirbsime kartu su Ju mis. Tikėjimas į šviesią ir laisvą Lietuvos ateitį yra kiekvieno m ūsų "Tėve Mūsų". Šia proga pir masis JAV ir Kanados Lietuvių Jaunimo Kongresas deklaruoja visišką solidarumą kovojančiam Kraštui ir reiškia nepajudinamą tikėjimą į Krašto priskėlimą, kaip tiki į savo tautos nemarumą. Šis tvirtas tikėjimas savo tauta duo da mums mums jėgų vesti kovą iki galutinės pergalės, kuri su myli iš savo tėvų jūpų. Pirmą — gražinkime Lietuvai laisvės die-

dėjo laukti vieno ir to paties da lyko: naujo karo!

Prieš kelis metus Chicagoje, daktaro laukiamajame, viena lie tuvė atėivė garsiai pasakė, jog ji laukianti karo. Kažkokia Ameri kos lietuvaite išgirdo ir suprato, kas buvo pasakyta. Ši lietuvaite angliškai išdorožė ilgą pamokslā, jog tokios kalbos tai yra pasity čiojimas iš visų kare žuvusiųjų ir nukentėjusiųjų. Kaip ir paprastai esti, dipukei pasiūlė grįžti, iš kur atvažiavusi.

Visi tie, kurie galvojo ir sva jojo apie grįžimą į Lietuvą, tada manė, jog tik karas gali atnešti pasiekimus Sovietų Rusijoje.

Bet štai dabar tenka girdėti kiek kitokias kalbas. Kova dėl valdžios Kremliuje žmonėse žie bė viltį, jog sovietai gali subyrėti ir be karo. Tokias mintis randa me ir amerikiečių tarpe. Malen kovo, Molotovo, Kaganovičiaus ir Šepilovo jau nėra! Berija jau se nai likviduotas! Chruščevas yra Žukovo rankose! Žukovas yra Eisenhowerio draugas. Taigi — bolševikams jau ateina galas.

Deja, neatrodo, kad taip būtų. Žukovas, kaip kariškis, išliko į aukštybes po Tuchačevskio ir kit ū abejotinos ištikimybės karinink ū likvidavimu. Jisai yra užsian gažavęs komunistas ir su komu nizmo žuvimu jam atėitų galas. Taigi, maršalas Žukovas nenori pakirsti komunistui kojas, ant kurių jis laikosi. Kremliaus grum tynės vyksta naktį, už uždary du rų, bet ne galvėse. Rezultatai su žinomi faktai įvykus. Sovietų Ru sija, tai nėra Pietų Amerika, kur kandidatai į diktatorių tarp sa vęs kovoja su šautuvais ir kulko svaidžiais. Tokių kariškų revolu cijų metu dažnai įvyksta įvairiau si netikėtumai. Kartais jomis pa sinaudoja koks nors tretysis, ligi šiol mažai žinomas. Bet pas so vietus to nėra.

Atrodo, kad kalbos apie Rusi jos revoliucijos išvakarės galo tik kalbomis ir pasilikti. Kova dėl valdžios vargu ar atneš paverg tiesiems laisvę. Jinai greičiau at neš naują diktatorių, gal nema žiau žiaurų, kaip pats Stalinas.

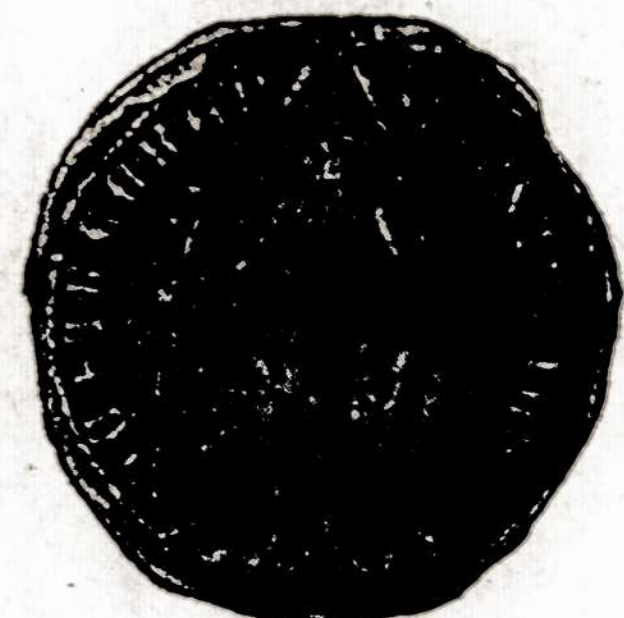
Naktis taip ilgai užtruko, o aušros nesimato.

Atsiskyrimas nuo savo žemės yra visados labai skaudus, nes tai yra atsiskyrimas nuo savo paties gyvenimo ir nuo savo paties dvas ios. Palikęs tėvynę savo širdį, žmogus blaškosi ir nerimsta. Jis pergyvena savyje, kaip nepilna, kaip suskilusį, neturinčį savos vie tos ir savo darbo. Tėvynės ilgesys yra žmogiškosios plinatvės ilgesys.

Prof. dr. A. Maceina

Ne mokslo patentai ir ne sep tyneriopi talentai sudaro piliečių garbės vainiką, o darbas, darbas iš tikrų širdies motyvų.

Vaižgantas

Skaitydami KARJ būsite gerai informuoti apie pasaulinius įvykius, rasite straipsnių iš karinės ir Lietuvos istorijos, retais paveikslais iliustruoti ir Lietuvos karių atsiminimų iš įvairių laikų.

Metinė prenumerata \$5.00; ra šykite: KARYS, 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

LAISVOJI LIETUVA

FREE LITHUANIA

OUTSTANDING LITHUANIAN NEWSPAPER
911 W. 32 Str., Chicago 8, Ill Phone LA 3-8544.
Published bi-weekly on Thursdays
By Lithuanian Regeneration Association

Entered as Second-Class matter at the post office at Chicago, Ill.

Vyr. redaktorius Juoz. Masionis.
Redaguoja Redakcinė Komitija. Prenumerata:
Straipsnius ir korespondencijas redaktoriai taisy ir talpina savo nuodė. Metams — 4.50; pusei metų — 2.50. Atskiras numeris 10 ct. — mi autoriams pareikalavus.
Pavarde ar slapyvardė pasirašyti straipsniai ne visada išreiškia redakcijos nuomonę.
Subscription per year — \$4.50; 6 months — \$2.50; 10 c. per copy.

Kurdami įstatymus

būkime gavyzdžiu

A. A. JONAS MAŠIOTAS APIE DEMOKRATIJA

A. a. Jonas Mašiotas gimė 1893 metais rugsejo 12 d. Rygoje. Mirė Čikagoje 1953 m. pradžioje, palikęs visą eilę neįgyvendintų minčių bei idėjų.

Būdamas vienu pirmųjų Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio ideologijos bei programos kūrėjų, yra palikęs daug vertingų straipsnių, kurie jaunajai lietuvių tautos karai ilgai bus išminties ir idealizmo šaltiniu. Čia talpiname a. a. Jono Mašiotą straipsnį apie demokratijos supratimą.

DEMOKRATIJOS SUPRATIMAS

Jokį išmintingas žmogus neat-sisakė ir neatsisakys visuomeninio gyvenimo patogumų, kuriuos teikia demokratijos sąlygos ir demokratinės laisvės. Kaip oras kūnui, taip laisvės dvasia leidžia gyventi, reikštis ir plėtotis. Tik laisvoje demokratijos sąlygose plėtojasi ir tobulėja visuomenės organizacija ir ūkinė pažanga, o laisvoje idėjų kovoje plėtojasi individų, tautų ir žmonių mintis.

Bet kas gi yra demokratija? Kad šis klausimas nėra bepras-mis, galima spręsti ir pagal tai, kad šiame žmogijos minties pakrikimo amžiuje net tokia autoritetinga tarptautinė institucija, kaip JTO Ūkinių ir Socialinių reikalų komisija, negalėjo definuoti demokratijos sąvokos.

Filologine prasme, žodis "demokratija" yra kilęs iš graikų kalbos žodžių "demos" — liaudis ir "kratos" — valdyti ir reiškia tautos valdymą. Savo ilgaamžėje revoliucijoje, jau antikiniais amžiais, demokratija, vadovaujama demagogų (demos-gogos = valdovas) išgyveno sunkią krizę. O šio, XX-jo amžiaus pirmoje pusėje, išgyvena sunkiausią krizę. Iš-kilo naujos Rytų ir Vakarų liaudies, buržuazinės ir plutokratinės demokratijos sąvokos, kurios ne-susigauja net minėtoji kompeten-tingiausia ir autoritetingiausia tarptautinė institucija. Demokratijomis vadinasi net ir tirionys, kur valdoma blogiausios rūšies demagogų, uzurpatoriškai pagrobusių visas savo tautų suverenines teises ir užgnaužusių bent kokius jų laisvės šėšelius. Šios demokratijos "vykdo nepalaujamą terora, nuolat plūsta nekaltus. — Maitindamiesi laisvės ištroškusių žmonių krauju, dešimtis milijonų, kaip nežemo ir "pažangos" prieš, kalindami kalėjimuose ir vergų darbo stovyklose, skaitosi "pažan-giausiomis, pirmaujantiomis ir moderniškiausiomis demokratijomis". Tai Rytų demokratijos supratimas.

Kita vertus, Vakarų demokra-tijose komplikuoti demokratijos vykdymo mechanizmai, suverenines tautų teises dažnai pavėrdia iliuzorinėmis ir valdžią paveda partinėms klikoms, kurios arba parsidavusios stambiam kapitalui

tarnauja, arba demagogiškai skel-biaši ginančios ir atstovaujantių dirbančiųjų "klasių" arba kokius internacionalinius, bet ne bendruosius savo tautų interesus.

Vėl gi. Demokratinės laisvės dažnai piktnaudojamos žemiems individų instinktams ir visuome-niškai žalingiems egoistiniams in-teresams. Dažnai nebesurandama riba tarp asmens ir visuomenės intereso ir atsiranda anarchija.

Nesutariama ir dėl demokra-tijos priešų. Nacionalizmas stengia-si apginti nacionalines tautų sub-stancijas ir esmėje tėra tik reak-cija prieš anarchiškuosius gaivalus, yra persekiojamas ir prieš jį atsistoja internacionaliniai klasi-nis ir labiausiai pavojingas krau-geriškas fašizmas, besinaudojantis visomis laisvėmis ir jo sąmokli-ninkų jaceikos randa sau palan-kiausias klestėjimo sąlygas. Šita neapykanta nacionalistams ir pro-tekcija internacionaliniai klasi-niam fašizmui yra kuriamos bol-ševizmo ir tarptautinės masoner-jos, besistengiančių sunaikinti tau-tų nacionalines substancijas ir iš-kultvyuoti pasaulinę rusiškai ar kaip kitaip kalbančių "people".

Todėl nenuostabu, kad šitokia-me sąvokų susimaišyme ir min-ties pakrikime, raudonasis fašiz-mas gali vadintis "demokratu" ir smaugti nacionalistiniai nusistačius, vadindamas juos juodaisiais fašistais. Ir kaip nesutariama dėl demokratijos sąvokos, taip lygiai nesutariama ir dėl fašizmo sąvo-kos. Prabėgomis tenka pasakyti, kad fašizmas, nežiūrint kokios spalvos jis būtų, reiktų vadinti uzurpaciniu, kaip vienos partijos, vadovaujamos vieno vado valdy-ma, paremta miliciniais — policij-niu teroru. Bolševikiniai komuni-stinė proletariato diktatūra, kaip atitinkanti ultra fašistinio režimo žymes, negali vadintis demokra-tija.

Demokratija turi teisės ir pri-valo gintis. Bet toks gynimasis, kokį dabar matome, tėra tik tal-kininkavimas tarptautiniam rau-donai fašistinių nusikaltėlių są-mokslui. Visą demokratinės min-ties pakrikimą rodė ir rodo fak-tai, kad raudonasis smogikas Ru-denko, kilnių demokratijos ir žmo-niškumo idėjų vardu galėjo Nuer

nberge kaltinti ruduosius smogi-kus, o raudonasis korikas Višin-skis su savo pasekėjais tarptauti-niame forume mokinti Vakarų de-mokratijų atstovų dorybių.

Tokiame bendrame pablūdime labai maža vilties ne tik visuoti-niai susitarti dėl demokratijos są-vokos, bet ir surasti visiems bend-rą demokratijos vardiklį, turint galvoje marksistiniai klasinį inter-nacionalinį, socialdemokratinį ir liberališkai liaudininkiską, pran-cūzų pavyzdžio, demokratijos su-pratimą. Šita aplinkybė verčia mus atversti žilos istorijos lapus ir pažiūrėti, ką apie demokratiją kalbėjo didžiausias Antikos įsta-timdavys ir demokratijos pranokė-jas Periklis. "Su mūsų valstybės konstitucija yra taip: ji nešnai-ruoja į kitų tautų įstatymus. — Mes niekam nebeždionlaujame, mes patys esame pavyzdžiu. Jos vardas: demokratija, tautos valdy-mas. Jis nėra nedaugelio žmonių rankose, jo nešėjas yra tauta. — Privatinų interesų kovoje įstatai užtikrina visiems lygias teis-es. Taip pat reiksmė ir padėtis neįgyjamos pagal kilnę, bet užsi-tarnavimu. Neturtas niekam ne-trukdo pasiekti valstybės garbės, tik jis turi būti šaunus..."

"Laisvi esame kurti mūsų veikalus, laisvi šias dienas gyvena-me šalia vienas antro... Tatai yra valstybė, už kurią kai kurie nar-siejį paliko savo gyvybę. Todėl aš tai ir paskelbiau mūsų miestui. Ko aš iš jūsų reikalavau, tatai bu-vo kai kurių vyrų garbingai įvyk-dyta. Jie nemiršta. Laisvė yra laimė, laisvė yra sielos sveikata — taip jūs turite galvoti". (Iš Pe-riklio kalbos, pasakytos pager-biant žuvusius kovose už Atėnų laisvę, pagal Thukididį).

Iš šių trumpų ištraukų galime jausti, kokia minčių harmonija vyravo to didžiojo atenišio gal-voje ir palyginus, kokį minčių cha-osą išgyvena žmonija dabartinia-me technikos, didžiojo kapitalo ir vulkaniskų civilizacijos pagrindi-nių jėgų išsiveržimų amžiuje. Ta-čiau, galime didžiutis, kad LAS demokratijos supratimą, pritaikius laiką, vietos ir tautos reikalus bei būdo sąlygas, yra pagrindęs pana-šiomis ir Periklio mintimis.

Mes atmetame uzurpacinį pa-teptųjų — pašauktųjų partijų luo-mą ir "internacionališkai susipra-tusių" klasikinę, ideologinę bei re-ligine neapykanta persisunkusių gaivalų valdymą. Mūsų reikalavi-mas: valdosi pati tautiška susi-pratusi, bendriems tautinės kultū-ros ir jos gerovės tikslams dirban-ti ir už savo laisvę kovojanti tau-ta.

Tautos valios reikšimasis nega-li būti tramdomas demagoginio suvedžiojimo ir partiniai politinių suktybių. Tautos valdymasis turi remtis kiekvieno meile savo tau-tai ir motiniška tautos meile kiek vienam nariui. Šia meile ir tar-pusavio supratimu turi būti pag-rįsti valstybės įstatymai, kurie vienodai saugo ir harmoningai de-rina tarpusavius žmonių bei as-mens interesus.

Laisvę branginame kaip gyvy-bę, bet blogai suprastą laisvę, pv., jei kas norėdamas naudotis jos gėriais lipa kitam ant sprando, tėra kito kelią ir drabsto mora-liniais purvais, smerkiame. Spau-dos laisvė neturi reikšti laisvės geltonajai spaudai. Kino laisvė neturi reikšti laisvės demoralizuo-jančiam filmui, žodžių laisvė — ne demoralizuoti aplinką, sąžinės laisvė — ne išplėsti jaunimui tėvų puoselėjamus įsitikinimus. Mūsų parlamentas — ne demagoginių vaidų ir plūdimosi arena, bet auk-štasis išmintingiausių tautos vyrų forumas, kuriantis kilnius įstaty-mus.

Kurdami įstatymus, nebeždion-laujame kitiems, bet patys sie-kiamo būti pavyzdžiu. Žmonišku mo siekiame ne per pasaulį tau-toje, bet per tautą pasaulyje. — Toks yra mūsų demokratijos su-pratimas ir tai vadinasi tautinė demokratija.

(Sekančiame Nr. tilps J. Mašiotos niekur neišspausdintas straipsnis apie šeimą. R. e. d.).

TAUTŲ KILNOJIMAS

Bronius Rekyva

1943 metais, traukiantis vokiečių kariuomenei iš Rusijos, Stalino parėdymu, už bendradarbia-vimą su vokiečių kariuomene, bu-vo ištremti į Sibirą ir kitas So-vietų Azijos respublikas: Kalmu-kai iš Kaspijos stepių, Balkarai, Karatsai, Tsesmenai ir Ingusai iš Kaukazo srities. Tos tautos, lygiai kaip ir 500.000 Volgos vokiečių ir 200.000 Krymo totorių, tapo Stalino keršto aukomis. Tų tautų apytikris žmonių skaičius siekia 2 milijonus.

Dabar sovietai planuoja, iki 1960 metų, jų "repatrijavimą" į jų senas gyvenvietes. Jų skaičius mi-nimas apie 1 milijoną. Gaunasi vaizdas, kad kitas milijonas jau likviduotas. Tame potvarkyje nėra minima Volgos vokiečių ir Krymo totorių, manoma, kad jų labai mažai likę, nes kai kurių liu-dininkų tvirtinimais, pasitraukus iš tų sričių vokiečių kariuomenei, tų tautų nariai buvo masiniai lik-viduojami.

Apie Lietuvos gyventojų naikini-mą bei trėmimą, galima pasi-daryti apytikris vaizdas iš pačių sovietų šaltinių. Pav., jų duome-nimis, 1940 metais Lietuvoje buvo 2.900.000 gyventojų, kurie buvo suskirstyti sekančiai:

561.000, t. y. 19% — tarnautojų ir darbininkų su šeimomis; 87.000 (3%) — amatininkų, ir 2.252.000 (78%) — ūkininkų bei dirbančių žemės ūkyje.

1955 metais Lietuvoje buvo — 2.700.000 gyventojų, iš kurių — 1.129.000 (42%) — tarnautojų bei darbininkų su šeimomis; 81.000 (3%) — amatininkų, ir 1.490.000 (55%) — kolchozininkų ir pavie-nių ūkininkų.

Kaip iš tų skaičių matosi, Lie-tuvoje 1955 metais buvo 200.000 gyventojų mažiau, nei 1940 me-tais. Reikiama, Lietuva per 15 me-tų nustojo 200.000 gyventojų ir 15 metų prieauglio, kuris Lietuvoje normaliai siekė 11 promilijų per metus. Prie to reiktų dar pris-kaityti nemažas skaičius rusų, ku-rie dabar gyvena Lietuvoje ir tikriausiai yra skaitomi Lietuvos gyventojais.

Remiantis tais pačiais šalti-niais, matosi vaizdas ir kitų sovie-tų respublikų gyventojų mėtymo. Pav., Ukrainoje 1955 metais buvo 400.000 gyventojų mažiau, kaip 1940 metais, o Gudijoje net 1.200.000 gyv. mažiau, plius tų tautų prieauglis. Tuo pačiu matosi kitų sovietinių respublikų nenormalus gyventojų augimas. Pav., Kazak-stano respublika, kuri 1940 metais teturėjo 6.200.000 gyventojų, po 15 metų turėjo jau 8.500.000, tai yra 2.300.000 daugiau. Rusų so-vietinėje respublikoje — žmonių skaičius per 15 metų padidėjo — 4.800.000, Uzbekų — 1 milijonu.

Mūsų broliškos tautos — estai ir latviai, atrodo, gyvena kiek lai-sviau. Ten per 15 metų žmonių skaičius padidėjo 100.000.

2 milijonai lenkų randasi dar Sovietų Sąjungoje ir laukia gri-žimo į savo kraštą. Taip pat ne-mažas skaičius vokiečių karo be-laisvių, dėl įvairių priežasčių yra sulaikytų Rusijoje.

Ir mes buvome jauni...

"Ženk, žmogeli, apsidairęs — Liepto lentos gal netvirtos," Ir neaiškios žemės gairės, Ypač kryžkelėms neskirtos..."
Jurgis Baltrušaitis

Ir mes buvome jauni. Augome, mokėmės, siekėme, kovojome už savo egzistenciją ir buitį. Kovojo-me už savo tėvų žemės laisvę, sa-vo tautos garbę ir gerbūvį, už pa-sirinktų idėjų įgyvendinimą, ne-sakydami ir netvirtindami, kad neturime praeities, neturime na-mų, neturime tėvų ir motinų, ku-riuos įkvepia pirmuosius idealizmo ir žmoniškumo diegus, iš kurių išauga noras kovoti, ryžtis ir au-kotis idėjai.

"Suplasnoti sparnais, lyg erelis / kalnų,
Paskraidyti su šėlstančiais / vėjais,
Ir pakilti virš žemės, virš jūrų / placių,
Kas jaunystėj iš mūsų / nenorėjo?"

Tačiau, tretiesis jaunimas au-ga ir bręsta skirtingose sąlygose. Tretiesis stovyklos, svetimi kraš-tai, svetimi žmonės ir aplinkuma

Tos sovietų deportacijos sukė-lė didelį antplūdį pabėgėlių į va-rių žemę, ir į ją įėjo daug "smuzų" nojimas. Dėka Stalino politikos ir "didžiųjų" susitarimu, 4 milijonai lenkų turėjo ieškoti prieglobščio vakaruose; milijonai vengrų, ru-munų, bulgarų, čekoslovakų, estų, latvių ir lietuvių — turėjo ieškoti naujos tėvynės. Virš 7 milijonų vokiečių turėjo apeisti savo gy-venvietes. Anapus Oderio — Neis-sės linijos dar randasi apie 1 mi-lijonas vokiečių. Lenkai norėtų juos iš ten išmesti, bet tos sritys yra labai retai apgyventos, žemės plotai neapdirbami, o lenkai į tas sritis nenori keltis, nors jiems ir sudaromos įvairios lengvatos. Vo-kiečių Raudonasis Kryžius numa-tu iki 1957 metų liepos mėnesio iš-tų sričių 45.000 vokiečių perkelti į Vakarų Vokietiją.

Po sukilimo Vengrijoje, apie 200.000 vengrų perbėgo į vakarus. Dalis jų grįžo atgal. — Vokiečių spaudoje buvo reiškiamas nusiste-bėjimas namo grįžtančiais. Bet čai nieko nuostabaus; vakarų nuo-monė keičiasi, jie savo laiką labai stebėjosi milijonais DP, kurie at-sisakė grįžti, šandien jie stebisi tais, kurie grįžta. Tuoj pasipylė spėjolimai, ar vengrai nenori dirbti? Ar vakarai juos apvylė? Ko jie galų gale nori? Gal ir "di-diesiems" kada nors pasiškęs, kad žmogus ne tik duona yra sotus ir ne kiekvienas žmogus sau pritaiko žodžius: "Ten mano tėvynė, kur gaunu paesti!" Tautų mėty-mas tebevyksta, sovietų sąjungo-je po "savanorių" pavadinimu — tremiami žmonės, bet niekas jiems negali uždrausti, atseit, niekas negali įrodyti. Milijonai gyvųjų liudininkų dar per mažas įrody-mas, nes jie buvo iš savo žemių iškrausti su tyliu "didžiųjų" pri-tarimu.

Kada gi baigsis tas masinis tau-tų kilnojimas?

bei skirtingos pažūros? Žmogaus ir tautų paskirtį, mūsų jaunimą žaloja. Vieton paklausęs tėvo ar motinos, jis stengiasi juos mokyti. Parsinešęs iš mokyklos ir aplin-kos svetimą gyvenimo supratimą, pyksta, kad tėvai jo nesupranta ir neįvertina... Dar daugiau, maty-damas savo tėvelius juodžiusį darbą dirbanti ir girdėdamas kita-tautų patyčias dėl jų kalbos ne-mokėjimo, pradeda tėvų vengti. Šandieninis visos lietuviškos išei-vijos jaunimas, primena savo lai-ku aplenkintą Lietuvos jaunimą, kurį išgelbėjo Basanavičiaus "Au-šra" ir Kudirkos "Varpas".

Tačiau tarp "Aušros" gadynės ir dabartinio laiko jaunimo yra didelis skirtumas. "Aušros" laikų jaunimas savo šaknis gavo di-dinga Lietuvos praeitimi ir jas laisvė savo tėvų meile gimtajai žemei ir gimtajai pastogei, o šių dienų jaunimas — neturėdamas "Aušros" laikų gaivintojų, praei-ties atsižada. Jis jau nesutelpa seniau įkurtose organizacijose ir kuria kitas. Visa eilė gražių ir di-dingų jaunimo organizacijų, nepa-likusios didesnių bei gilesnių pėd sakų, baigia užgesti. Kodėl?

Idėjinis ir politinis žmonių su-sigrupavimas vyko ir tebevyksta, ne vienais, bet desėtkais ir šim-tais metų. Paskirų žmonių kuria-moji jėga, vienos ar kitos organi-zacijos augimą gali paspartinti, bet negali iš pagrindų pakeičti, nes ji yra daugelio žmonių darbo ir pasiaukojimo rezultatas. To-dėl, ar nebūtų vienas pirmųjų mū-sų jaunimo uždavinių, atkingai įsilieti ir veikiančių organizacijų veiklą, stengiantis taisyti pasita-kančias negeroves, visiems įgrisu-sias iki gyvo kaulo.

Kitas gyvybiniai svarbus mūsų jaunimo uždavinys, būtų sieki-mas lietuviškos šeimoms kūrimo, nes šeima buvo ir bus viena stipriausių tautiško celių. Šeimą išlaikyti lietuvišką yra viena pa-grindinių uždavinių ir mūsų gy-venamos sąlygose net būtina, kaip lietuviui yra būtina lietuvių kalba ar tikinčiam tikėjimas...

"Juk kas mirksniui lenkia širdį,
Juk tik savo sapną girdi,
Ir per žingsnį, ar per sprindį —
Jau nemato, kas jam spindliu...
Ir kai mirksnio žiedą skina,
Jau neboja, ar nežino,
Kad už lašą, už apgaulę,
Jis išduoda amžių saulę..."

Jurgis Baltrušaitis

Lietuva lietuviui buvo ir bus amžių saulė. Londono, Čikagos, New Yorko ar Toronto bokštai — niekada Lietuvos nepakeičia. Nepa-keis nei graikės, nei prancūzės ar ispanės lietuvių švelnumo, kaip kad kaltus nepakeičia pavasa-rio berželių šlamėjimo. Todėl vie-ton rezoliucijų, smerkiančių savo tėvų nueitus kelius, ar ne geriau jaunimas padarytų, jei pasmerktų savo draugus, kurie labai dažnai gražųjį Lietuvos vaizdą žemdo.

J. Žemaitis

Panevėžys, vienas žymesnių aukštųjų krašto miestų, per kurį teka Nevėžis.

Mažoji Lietuva NEMUNO DELTA

A. Nevardauskas, Čikaga

PAVASARIO POTVYNIAL

Pradėjus saulei linksniau šypotis ir dienoti, užvėję pradeda ir sniegas tirpti ir šen bei ten po sniegu čiurlenti vanduo, kuris, diena iš dienos beskindamas sau kelių nuotakumais, slenka į žemesnes vietas. Lašas po lašo, čiur lė po čiur lės ir susitelkia didesni vandens kiekiai, stipresnės srovės. Orui dar daugiau atšilus ir pradėjus lynoti ir šiltesniam vėjui papūtus, sniegas bemaž pavyrsta į vandenį ir negalėdamas susigerti į sušalusią žemę, čiurlena nuokalnė. Iš visų pusų skuban tieji vandenys bėga grioviais, ritasi šlaitais, gurguliuoja upeliais, plaukia po ledų upėmis, atlikdami gana ilgą kelionę. Bet kada nepajėgia sutilpti po ledus esančią upės vagon, naujai atbėgęs vanduo pakelia vandens aukštį upėje ir atplėšęs nuo krantų ledą jį iškelia, vienoje ar kitoje vietoje jį perlaždamas. Atsiradus dar daugiau vandens, ledą, kaip nereikalingą daiktą, sulaužo ir ima nešti pasrovė.

Kiekvienas tekąs upelis neša savo vandenį ir ledus į didesnę ir platesnę srovę už save. Tuo būdu, Lietuvos žemę raižančių upių ir upelių vanduo įtekėdamas į Nemuną, sunęša jame ir savo ledus, kurio pakilęs vandens lygis užlieja žemesnes vietas ir sukelia potvynius.

Pajudėjus Nemuno ledams, jie grūdami su iš kitų upių ir upelių sunęštais ledais, skuba į pamarį. Skubančios naujos srovės vandens su naujais ledais užplaukia ant prieš juos plaukiančių ledų, juos paspausdami po savimi. Vienu metu didelis atsiradimas Nemune ledų, kartais taip susigrūdą, kad užkamsa Nemuno vagą, sudarydami jių net kelių kilometrų storio sienę ir užblokuodami vandens nutekėjimą. Tada vanduo, nepajėgdamas prasimuoti per ledų užtvaną, kyla, išsilieja iš krantų, apsemdamas pakrantių žemumą ir įvarydamas baimės josis gyvenantiems žmonėms. Tokiais atsitikimais, paprastai, žemesniųjų vietų gyventojai, pasiėmę gyvulius, savas gyvenvietes laikinai apleidžia. Ir juo staigiau atšyla, tuo paprastai didesnis potvynis gręšia.

Mat, staigiai atšilus, po stiprios žiemos ledas Kuršmarėse dar būna prie krantų prisąšęs. Nemas atnešuosius ledus savo srovės spaudimu kiša po storu ledu, o kada ledų gausmas užpildo poleidines vandens sroves, tada jie pradeda lipti ant Kuršmarų ledų, su darydami didžiulius ledų kalnus Nemuno žiotyse ir užtvėria vandens nutekėjimą. Vanduo Nemuno deltoje pradeda kilti ir kyla ne tik Atmos, Skirvytės, Vitinės, Kubiliaus šakoje, Pakalnės upių pakrantėse, bet ir Rusnėje. Šių vietovių gyventojai tokiais atvejais budi dieną ir naktį ir yra pasiruošę kiekvieno momento potvynio pavojų sutikti. Paprastai, gyvenamuose namuose nuo grindų pakeliami visi baldai ir ant aukšto sunėami visi daiktai. — Kambariuose pastatomi lieptai arba ir patys gyventojai susikraus to ant aukšto. Taip pat pasirūpinama ir su gyvuliais, kad jie nenukentėtų. Nemuno deltoje kylančių potvynių parūpinimui patiekia vieno potvynio aprašymą, kaip jis buvo peryventas Skirvytės kaime.

Gyvenau apie 50 metų nuo Skirvytės upės. Toje vietoje Skirvytės krantai labai žemi. Kaimo seniūnas painformuoja kaimo gyventojus, kad Rusnės upė, kiek aukščiau Rusnės bažnytkaimio, yra ledų užkimsa ir pakilęs vanduo liejasi labai plačias apylinkes. Čia pat jis pastebėjo, kad yra galimas labai staigus ir pavojingas potvynis. Kaimo gyventojai greit šoko vykdyti seniuo įsakymą ir atlikę paruošiamuosius potvyniui sutikti darbus, neišleisdami iš akių Skirvytės upės, budėjo. Ilgai netrukus per kaimą perleikta žinia, kad ledai pajudėjo. Šniokštimas ir užsis kas akimirka stiprėjo. To niekas nebijojo ir su juo

LINKŲ VASAR VIETĖJE

POLITIKOS LAUKUOSE

(Atkelta iš 1 pusl.)

didelę valdžią ir kovoti dėl kompetencijų taip pat ir ten, kur tu kompetencijų nėra. Tas užsiojimas būti didele valdžia yra padaręs daug žalos, yra gerokai sužlugdęs Vliko veikimą ir mes norėtumėm, kad atėityje politinių grupių bendras organas vėl nueitų tuo pačiu keliu.

Bendrą organą vadinti net ir jame dalyvaujančių vadovybe tegalima su tam tikru rezervu. Juk ir dabar, pavyzdžiui, liaudininkai, socialdemokratai ar krikščionys demokratai, dalyvaudami Vlike, argi laiko Vliką savo vyriausia vadovybe? Manome, kad ne, manome, kiekviena ta grupė turi sau savo vyriausią vadovybę, ar ne?

Bet jei tas vadovavimo pabrėžimas atrodo toks svarbus, mes sutinkame sudarytinio organo apibūdinime vietoj "derinimo ir tvarkymo", sakyti "vadovavimo", ne užmiršdami, kad tai bus tik organo dalyvių ir tik jų nepriklausomų mibynės akcijos vadovavimas, o ne totališkai supras tas vadovavimas.

Dėl vadinamųjų "igaliojimų iš tautos", tai mūsų supratimas yra toks, kad nei Vlikas, nei joks kitas komitetas jokių specialių, išimtinų mandatų užsieniouose neturi ir negali turėti.

Mes čia tautos vardu kalbėti visi turime ne tik teisę, bet ir moralinę pareigą, bet tik viena prasme, būtent, kad Lietuvai reikia laisvės ir nepriklausomybės. Tokią teisę (be pareigos) turi net ir nelietuviai Lietuvos draugai. Joks komitetas neturi šia prasme nei didesnės, nei juo labiau monopolinės teisės, nei specialių igaliojimų. Vliko teigimas, kad jis tokius specialius igaliojimus iš Lietuvos turi, yra ne tik nepagrįstas, bet praktikoje pasirodė ir žalingas, nes irgi vedė į pagundą skelbtis "didele valdžia" ir kovoti ne tiek dėl Lietuvos, kiek dėl tu "valdžios" bei "tautos atstovybės" prerogatyvų pripažinimo bent už žyvinis 20—30 asmenų klubas, bet kiek tik galima plačiau atsiremti ir egziliuje esamą politinę lietuvių išeiviją. Tas komiteto autoritetą gali tik stiprinti, o ne silpninti. Nėra jokio pavojaus, kad ta da tai jau toks komitetas pavirstų lyg ir antra Amerikos Lietuvių Taryba. Kaip tik dabar, jei Vlikas sudarytas iš, sakysim, 27 Amerikoj gyvenančių lietuvių, daugiau sia Amerikos piliečių, tai tikrai jis artėja prie ALT dublikato. — Mes siūlome, kad toks organas dovybė" ir "specialiais igaliojimaiis paremta tautos atstovybe" galime mūsų rėmėjams sukelti tik kiek ironišką šypseną, o ne savo autoritetą jų akyse pakelti. Mes siūlom organą, kuris būtų ir vadintųsi tuo, kuo jis yra, būtent, egziliinių Lietuvos politinių sambūrių bendru komitetu. Egziliinių politikų balsas yra vertinamas pagal savo nuopelnus ir dažniausiai pripažįstamas vieninteliu laisvu tautos balsu, perduodančiu jos siekimus už negalinčią kalbėti tautą. Taigi egziliinių politinių grupių komiteto vardo nėra ko gėdytis. Gėda būtų puošti faktiškai nesamomis "galybėmis".

LNT siūlo, kad tas egziliinių politikų komitetas nebūtų eskliu. Mes visiškai nesibaiminam vadinti dalykus savo vardais, taigi nesibaiminam kalbėti ir to, kad bet koks užsienio sudarytas komitetas, besiremiantis tik emigracijoje esamomis pajėgomis, yra emigracinis organas. LNT siūlyme nėra ypatingos naujovybės, nėra kažkio nepaprasto organo parkeitimo "paprastu" emigraciniu organu, nes ir Vlikas yra emigracinis organas. Vadinimasis kažkuo nepaprastu Lietuvos nepriklausomybės reikalui ne tik nieko neduoda, bet greičiau kenkia. Įstaijos bei žmonės, į kuriuos mes kreipiames, labai gerai žino, kas mes esam ir ką galim. Dėdamiesi didesniais, negu esam, tai yra, dėdamiesi kokia nors "vyriausia arba reprezentacija be mandato. Dabartinėse sąlygose mes tik ir tegalime reprezentuoti tautą savanoriškai, "savavališkai", sava atsakomybe, bet ne koku nors mandatu remdamiesi, kadangi mandata duoti tautai neturi galimybės.

B. Bieliukas dar atskirai išryškino tariamą Vliko igaliojimų klausimą, nurodydamas, kad 1944 metais, nuo suėmimų išlikęs reorganizuootas Vliko prezidiumas išleido atsisaukimą, kuriame Vlikas skelbėsi liekęs vadovauti rezisten sieniuose esančios išeivijos sluoksniuose. Visa tai sukėlė tik žinomą nesantaiką ir atvedė Vliką į krizę.

Kiekvienas, taigi ir komitetas, gali Lietuvos nepriklausomybės labai veikti "tautos vardu", dėl to nėra jokios abejonės. Bet tai yra veikimas, kuris vokiečių teisės terminologijoje žinomas kaip "Geschäftsführung ohne Auftrag" — reikalų vedimas be pavidimo, cinei veiklai ir naujos bolševikų okupacijos metu, ir kuriame ragono nebėgti ir Vakarais, o pasilikti kovoti Lietuvoje. Bet kita diena po to atsisaukimo pasirodymo, du iš tų trijų veikusių Vliko narių jau pasitraukė ir Vakarais, liko tik vienas (Liet. Fronto atstovas) jo nazys. Tad kieno gi rankose liko "tautos igaliojimas"?

remtys išeivija ne tik Jungtinėse Valstybėse gyvenančia, o visa, visose pasaulio šalyse gyvenančia išeivija.

Iš kitos pusės, LNT šiam organui numato uždavinius, kurių nei ALT nei kita organizacija, apribojanti savo veikimą tik vienu kraštu ir veikianti tik vieno krašto lietuvių vardu, nesima.

Tie uždaviniai platus, bet ir riboti tam tikromis akcijos sritimis, daugiausia derančiomis rūpintis Lietuvos politiniams sambūriams išeivijoje.

Šitaip esant ir šitaip ryžtantis susitarę, šavaime kiltų klausimas, ar dera tam organui ir Vliko vardas. Nors tai ir nėra lemiamas reikšmės klausimas, bet norėdami dalykus vadinti kiek galima arčiau prie tikrovės esančiais vardais, manome Vliko pavadinimę yra du nereikalingai į ne susipratimą vedą žodžiai: "vyriausias" ir "išlaisvinimo".

Mes faktiškai niekas Lietuvos išlaisvinti nepajėgsime. Mes galime tik padėti Lietuvai arba pačiai laisvintis, arba kam kitam ją laisvinti. O "Vyriausio" organo šioje pagalboje negali būti. Tai gali būti, ryškiai kalbant, partijų nepriklausomybinės veiklos centras, veikias šalia visos eilės kitų organų ir santykiaujas su jais tik kaip vienas iš lygių, o ne kaip vyriausias.

Tiesa, reikia bandyti nuolat formuluoti nusistatymus, kelti idėjas, kurios taptų visų veikimo gairėmis. Politinių sambūrių komitetas turėtų būti pajėgus tap ti tokį nusistatymų ir idėjų sklaidimo šaltiniu. Bet tą jis gali padaryti tik savo viduriniu intelektualiniu pajėgumu, tik savo nusistatymų suformulavimų įtikinamumu, patrauklumu, o ne "Vyriausio" titulu, ne pasiskelbimu, kad jis "visiems vadovauja". Jis gali būti moraline vadovybe, bet tai pareis nuo vidinio pajėgumo, ne nuo išviršinių išskabų ir ne nuo reikalavimų, kad visi jo klausytų.

Apie tris valandas trūkusiam pasikalbėjime, kur buvo neišvengiamai nukrypta į svarbių ir nesvarbių praeities faktų bei pavyzdžių nagrinėjimus, nebuvo prieita prie jokios galutinės išvados. Kai buvo paklausta konkrečiai, ar Vliko grupių delegacijai priimtinas LNT pasiūlymo 1 punkto pakeista formulavimas:

"Sudarytinis užsienioose veikiančių Lietuvos politinių sambūrių Lietuvos nepriklausomybei atstatyti vedamos akcijos vadovavimo organas", aiškaus atsakymo nesulaukta.

Pasiūlyta, kad toliau pasikalbėjimai būtų tęsimi laikinai tik tarp delegacijų pirmininkų, bet kadangi Vliko grupių pirm. yra Washingtonė, iškelta mintis, kad jis gal pavaduoti kitas tos delegacijos narys. Buvo sutikta, kad vie toj K. Škirpos, gal dalyvaus Pr. Vainauskas ir J. Kaminskas. Bet įvadu nesiėmė iniciatyvos susitikti. Liepos 5 d. atvyko New Yorkan K. Škirpa ir pasikvietė pasikalbėti LNT ir LF—DF delegacijų pirmininkus. (Bus daugiau)

APIE ALIUMINIJŲ

"Laisvoji Lietuva" yra gavusi bėnt tris laiškus, kuriuose klausia ma apie aliuminijų. Būdingiausių laišku yra laikytinas J. Karaliūno laiškas iš Kalifornijos, kuriame jis tarp kitko rašo: "Paskutiniuoju laiku nemažai tenka girdėti kalbant apie aliuminijų. Deja, išvartę lietuviškąją enciklopediją aliuminijų vardo neradau. Gal jis lietuviškai kitaip vadinasi. Jei galima būtų plačiau apie aliuminijų paaikinti, būčiau Tamstoms tikrai dėkingas. — Patikrinus lietuviškąją enciklopediją, paaikėjo, kad tikrai jis joje nereguroja, todėl randame būtinu duoti apie aliuminijų bent pagrindinį supratimą." Red.

Žinomųjų pagrindinių elementų skaičiujė randame ir Aliuminijų, žymimą chemiškuoju ženklu Al. Aliuminijus yra lengvas apyminksintis, sidabro spalvos metalas, atrastas 1827 metais. Jo atominis svoris yra 27,1, kai tuo tarpu geležis (Fe) 56,0. Tas rodo, kad aliuminijus yra daugiau nei per pus lengvesnis už geležį. Aliumini jus randamas žemėje sūmaišytas su kitais elementais ir nu jojų atskiriamas aukšto įtempimo elektros srovės pagalba. Leidžiant aukšto įtempimo elektros srovę, jo grūdeliai išsiskiria iš kitų elementų ir susirenka prie vieno elektros srovės polių. Belieka juos tik paimti ir sulydinti. Grynas aliuminijus greitai jungiasi su deguo niu, šarmais ir rūkštimis, o susijungęs nustoja gražiosios sidabro spalvos — patamsėja. Sulydintas su kitais metalais pasunkėja ir įgauna daugiau elastingumo ir kiėtumo. Taip vadinamuose lengvojo metalo lydiniuose, jis vaidina pagrindinį vaidmenį. Sakysim, atitinka proporcija sulydintas su variu, manganu, magnezija ir siliciumu įgauna didelį kiėtumą ir iš tokio lydinio galima gaminti labai aukštos kokybės dalis automobiliams ir lėktuvams.

Aliuminijus yra randamas ir eksploatuojamas Šiaurės Amerikoje, Pietų Prancūzijoje, Italijoje, Vengrijoje, Austrijoje ir Hessenso provincijoje Vokietijoje. Didesnį pasaulio dėmesį ir aliuminijų atrėkėpė Vokietijoje, II-jo pasaulinio karo metu gamindama iš aliuminijus lydinio, vadinamo duraliu, karo lėktuvus. Jie būdami daug lengvesni, nei kitų kraštų lėktuvai, gaminti iš plieno, su silpnėjančiu motoru pajėgumu, bemaž tiek galėjo pakelti, kiek kitų kraštų dvigubai pajėgesniais motorais lėktuvai, ir kas svarbiausia, būdami mažesni, buvo sunkiau patalkomi.

Po II-jo pasaulinio karo aliumini jus eksploatacija visur žymiai padidėjo. Šiandien Amerikoje — prie aliuminijus eksploatacijos dirba apie vienas milijonas žmonių. Paskutiniųjų metų bėgyje iš aliuminijus yra gaminama tūkstančiai įvairių gaminių. Didžiausiu aliuminijus gamintoju yra Kanada. Jos Aliuminium Limited, Montreal kompanija yra pati didžiausia visame pasaulyje ir ji tikisi 1959 metais pagaminti vieną milijoną tonų aliuminijus. J. M.

Lietuvių Tautinio Sąjūdžio Rinkimų Komisijos PRANEŠIMAS Nr. 2

Lietuvių Tautinio Sąjūdžio Rinkimų Komisija, atidariusi vokus, patikrinusi balsavimo lapus ir suskaičiavusi balsus, rado, kad korespondenciniu būdu ir Lietuvių Tautinio Sąjūdžio Centro Valdybą nariais trejiems metams balsų dauguma išrinkti:

Abraitis, Vytautas,
Ališauskas, Povilas,
Klaunė Jurgis,
Nemickas, Bronius,
Rastenins, Vincas,
Senikas, Antanas, ir
Trečiokas, Albinas.

Kiti 7 kandidatavusieji ir LTS Centro Valdybą liko juos kandidatais, LTS Rinkimų Komisijos 1957 m. liepos 5 dienos protokole nurodyta eile.

Lietuvių Tautinio Sąjūdžio Rinkimų Komisija
Chicago, 1957 m. liepos 12 d.

Zygiuosime į švintantį rytą,

Skambės laukai nuo pergales

/ dainos...

Klausyk! Išgirsk, šalie artojų,

Greit laisvės saulė Tėvynėje

/ dienos!

P. Babickas

Redakcijos adresas: 1330 So. 51st. Ave.
Cicero 50, Ill. Tel.: OLYmpic 2-4992.

RUOŠIAMASI SVARBIAM MINĖJIMUI

Siemet sukanka 20 metų nuo atmintinų Europos krepšinio pirmenybių Rygoje, kuriose šaunieji Lietuvos krepšininkai garbingai iškovoję Europos krepšinio meistrerio vardą.

Norint tinkamai atžymėti šį pa sididžiavimo vertą istorinį įvykį, šių metų rudenį (spaliū — lapkričio mėn.) Čikagoje bus surengtas plataus masto minėjimas ir krepšinio žaidynės.

Tuo reikalu Čikagoje jau yra įvykę keli posėdžiai, iš kurių paskutiniame (liepos mėn. 19 d. Liet. Auditorijoje) buvo sudarytas bei krepšinio žaidynių organizacinis komitetas.

Į komitetą įeina: dr. S. Biežis — pirm., St. Daunys — vicepirm., J. Vaičiūnas ir A. Lingytė — sekretor., Z. Žiupsnys, Ed. Šulaitis — inform. ir spauda, Z. Dailidka — techn. reik., V. Adamkavičius — varžybų organ., E. Vengianskas — narys.

Šio minėjimo darbus remia Vid. Vakarų sporto apygarda su P. Petručiu priekyje. Taip pat glaudžiai talkininkauti pažadėjo ir LB Chikagos apygarda.

FUTBOLININKŲ VEIKLA

Čikagos Lietuvių Futbolo Klubo futbolo komanda liepos mėn. 20 d. Rockne stadione Ciceroje turėjo draugiškas rungtynes su vietos latvių futbolo vienuolike. Šiose rungtynėse mūsų žaidėjai nebuturę daug vargo ir be didesnių pastangų, įveikė priešininkus 6:0 (2:0).

Pirmame kėlinyje, lietuviai A. Martinkaus ir H. Jeningo sūviai vedė 2:0, o po pertraukos J. Kauhinas pridėjo vieną ir H. Jeningas dar tris. Bendrai, žaidimas atrodė labai vienišaliskas ir, turint daugiausiai laimės, mūsų žaidėjai galėjo pasiekti dvigubai padidinti.

Minimos rungtynės įvyko Amerikos vakarinės dalies latvių pirmenybių proga ir čia lietuviai buvo pakviesti kaip svečiai. Be Čikagos latvių, čia dalyvavo Clevelando ir Milvaukės atstovai, kurių lygis nebuvo aukštesnis už vietinių.

— Liepos mėn. 13 d. I-jį futbolo komanda turėjo peržaisti National Soccer lygos pirmenybių rungtynes prieš meksikiečių Nexaca futbolininkus. Šios rungtynės, prieš kurį laiką pasibaigusios muštynėmis, mūsų žaidėjams vedant 3:0, šį kartą baigėsi 1:0. Taigi dabar lietuviai pirmenybėse turi rekordinį lygiųjų skaičių — 4; be jų 2 rungtynės yra pralaimėtos ir 1 laimėtos.

IŠVYKA Į OMAHĄ

Šį penktadienį, liepos mėn. 26 dieną Čikagos Lietuvių Futbolo Klubo futbolininkai vyks į Omahą, Nebr., kur jie šeštadienį turės draugiškas rungtynes su tenykščiais lietuviais futbolininkais.

TORONTO LSK VYTIS VEIKLA

Po privalomo "sporto" placiūse Kanados giriose bei kasyklų dulkėse, prieš devynis metus į Torontą atvykę pirmieji pokariniai ateiviai tuojau įsteigė lietuvišką sporto klubą Vytis, pasinešę tėti Lietuvos laisvės metų sportines tradicijas. Pirmuoju pirmininku

išrenkamas A. Kernius, kurio vadovavimo metu klubas tinkamai užsirekomendavo visuomenėje ir vietos sporto sluoksniuose. Pradėta kultivuoti beveik visos mums pažįstamos sporto šakos: krepšinis, futbolas, stalo tenisas, tinklinis, lengvoji atletika, šachmatai. Vėliau suorganizuotos lauko teniso ir žiemos sporto sekcijos. Čia įtraukiama gausus būrys lietuviško jaunimo ir atsiekiama pasigėrėtinų laimėjimų. Prieš porą metų įsteigus antrą sporto klubą Toronte, Vytis nustojo dalies savo prieauglio. Naujam prieaugliui šiuo metu yra krepjiamas didelis klubo vadovybės dėmesys, ką pateisina gaunamos puikios pasekmės.

Jau steigėjų buvo nusistatyta klubą išlaikyti nepriklausomu — bendru visiems lietuviams, jaunimui auklėjant grynai lietuviškoje-krikščioniškoje dvasioje. Po 9 veiklos metų LSK Vytis tokiu išliko ir šiandien. Kaip toks, Vytis turi plačią atramą lietuvių visuomenėje, jaučia jos kas kart didėjančią dvasinę ir medžiaginę paramą. Klubo rėmėjų eilėse matosi tokie asmenys ir institucijos, kaip kun. P. A. Ažubalis, TT Pranciškoniai, J. Strazdas, Lietuvos Namai, Pararama, Talka, L. Kirkilis, Bendruomenė ir kt.

1957 m. valdybą sudaro Pr. Berneckas (pirm.), O. Žekaitė, S. Kasperavičiūtė, J. Žukauskas ir Pr. Gvilids. Klubui po kelis metus iš eilės dar yra vadovavę: K. Sapockinas, P. Berneckas ir K. Lukošius.

Per savo gyvavimo laikotarpį klubas yra turėjęs gražių laimėjimų. Štai jų keletas:

Stalo tenise
— Šimetinis Š. A. lietuvių vyrų komandinis ir vieneto meistreris.

— Trigubas Kanados liet. vyrų komandinis meistreris ir jau B-vės Talka pereinamosios taurės savininkas.

— Metinių Kanados pabaltiečių varžybų vyrų komandinis laimėtojas (1955) ir vyrų vieneto meistreris (1955—57 m.).

— Trigubi Kanados lietuvių vyrų ir moterų meistreriai (P. Gvilids, S. Kasperavičiūtė).

— Be to, vytielis Pranas Gvilids yra vienas iš pajėgiausių krašto žaidėjų, ne kartą žaidęs Ontariū bei Kanados rinktinėse prieš kitų provincijų bei JAV rinktines. **Lauko tenise**

— Vyties pastangomis įsteigtos Toronto Lietuvių Namų Taurės pirmasis laimėtojas. Ši taurė jau yra tapusi lietuviškąja Davis Cup, atžymintčia Š. A. liet. komandinį suprematiškumą.

— Vyties žaidėjų trio iš J. Žukausko, O. Rautišno ir P. Gvilidžio

atstovauja aukščiausią I. teniso žaidimo klasę tremtyje. Jų prieglobstyje vystosi naujos pajėgos iš gausaus šio sporto mėgėjų būrio.

Futbole

— Nuo pirmųjų futbolo varžybų Žaidynėse, vytičiai mūsųose neranda sau lygių priešininkų. — Neskaitant techniškos diskvalifikacijos Čikagoje, Vytis yra trigubas Š. A. liet. meistreris ir jau T. Pranciškonų pereinamosios taurės savininkas. Vietinėje plotmėje vytičiai įkopė į futbolo aukštumas, pasiekdami 1956 m. miesto pirmenybių baigmę.

Krepšinyje
— Dvigubas Žaidynių laimėtojas (1953—54 m.).

— Š. A. liet. moterų krepšinio meistreris 1954 m.

— Kanados liet. vyrų krepšinio nugalėtojas 1957 m.

— Miesto CYO moterų pirmenybių baigmė 1957 m.

Šachmatuose

— Vytičiai, kurių tarpe randa si hamiltonietis talkininkas P. Vaitonis (1952 m. Kanados meistreris), yra patyrę laimėjimus miesto pirmenybėse ir Žaidynėse.

Žemiausia rinkliava už siuntinius

• LĖVUO — lietuvių kontorą Marquette Parke siuntiniams siųsti į anapus nėra pasipelnymo įtaiga: ji skaito mažiausį mokesčių už patarnavimą — tik \$6.50, taip pat apdraudimo premija yra žema. Daug kas teiraujasi, kas pigiau atseina siųsti ir kas naudingesnė yra gavėjui. Už informaciją nieko neimama ir apskaičiavimas padaromas nemokamai. Todėl pirmadieniais ir antradieniais būna iš anksto telefonu jau tiek daug užsiskakusių, kad tomis dienomis neįmanoma sulaukti eilės išsiųsti siuntinį.

• "Draugas" (taip vadinamų krupavičinkų laikraštis) Nr. 170 praneša, kad Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio (taip vadinamų voldemarininkų) naujuoju pirmininku išrinktas Leonas Virbickas.

Parūpina apdraudas ir dvigubus aliuminijaus langus

DRAUDŽIU: namus, automobilius, baldus, langus ir kita, suteikdamas Jums ramybę nelaimėje.

Jūsų patogumui, gaminu dvigubus aliuminijaus langus, sumažindamas apšildymo išlaidas ir darbą —

JUOZAS SPAITIS

3261 So. Halsted Str.
Tel.: Victory 2-6469

FIGIAU, NEGU KUR KITUR.

NUOLATINIS IŠPARDAVIMAS

VYRAMS. MOTERIMS ir vaikams drabužių ir baltinių, antklodžių, paklodžių, rankšluosčių ir kita.

JOSEPH DRY GOODS STORE
3218 So. HALSTED ST.

ELGIN

Didelis pasirinkimas įvairių vietos ir užsienio firmų LAIKRODŽIŲ ir BRANGENYBIŲ

Sąžiningas taisymas už žemas kainas.

Mes rekomenduojame "ELGIN" laikrodžius.

A. R. JUNEVIČIUS ir SŪNUS,
YA. 7-8266
3317 So. Halsted St.

Only watch with DURAPOWER MAINSPRING*

THE BIGGEST DOLLAR IN THE WORLD IS THE DOLLAR YOU SAVE.

Remiantis Chicago Savings Bendrovės praeitimi, nuo pat jos įsikūrimo 1924 metais, jos pavyzdinga biznio tvarka, ypatingai indėlių saugumo ir dividendų našumo atžvilgiu, nėra saugesnės ir pelningesnės įstaigos pasidėti taupomus pinigus. Pasidėję taupinius pas mus gausite ne tik takti saugumą — jų apdraudimą iki \$10,000.00 augsta dividendą, bet ir daugelį kitų patarnavimų veltui, už kuriuos kitose įstaigose turėtumėte mokėti.

Taupytojų patogumui Chicago Savings Bendrovės įstaiga yra viena iš gražiausių ir moderniausių įrengtų visoje Illinois Valstybėje.

Lietuviai gyvenantieji už Chicago ribų, nežūrint kurioje Suvienytų Valstybių dalyje jie begyventų, gali taupyti pinigus paštu. Rašykite dėl informacijų. Mūsų turtas \$21,000,000.00.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
6245 So. Western Ave. Tel. G.Rovehill 6-7575 Chicago, Illinois

Atdara: pirmadienį nuo 12 iki 8, antradienį ir penktadienį nuo 9 iki 4, ketvirtadienį nuo 9 iki 8. Trečiadienį uždaryta visą dieną, o šeštadienį nuo 9 iki 2 valandos po pietų.

LIETUVIŲ AUDITORIJA

3133—37 So. Halsted Str. Telef. VI-2-6172

POKYLIAMS KONCERTAMS VESTUVEMS

4 Salės

Moderniškai įrengtos **VIRTUVĖS** (su maistu ar be maisto) išnuomojamos neaukštomis kainomis.

BARAS

Jūsų patogumui čia pat

Jaukus putojančių taurių pavėsis ir žavi muzika.

ARS-FOTO STUDJIA

3210 So. Halsted St., Chicago, Ill. daro įvairių dydžių portretus. Atlieka Studijos ir Foto mėgėjų darbus. ir nuotraukas. Aprūpina gers filmine medžiaga.

LIETUVIŠKAS AUTOMOBILIS

1957 BUICKAS tik \$2,595.00

Dynaflow, Radio, Apšildymas, Baltos Padangos

Lietuviškoje Prekyboje—**MILDA BUICK, Inc.**
907 W. 35th St., Chicago 9, Ill. LA 3-2022

AUTO TAISYMAS IR GASOLINO STOTIS

Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. MOBILGAS benzinas, Fire-tone padangos, baterijos ir automobiliams daly.

1934 W. 59th Street Tel.: G.Rovehill 6-9136
M. CESAS, patyręs automobilių specialistas

LIQDĖSIO VALANDŲ MAŽEIKA & EVANS

Laidotuvių Direktorai

6845 So. Western Ave. Air Conditioned kopyčia
REpublic 7-8600 — 7-8601 Automobiliams vieta

Tiema, kurie gyvena kitose miesto dalyse; gausime kopyčią arčiau Jūsų namų.

ĮVAIRŪS PATAISYMAI IR DAŽYMAS

NAUJŲ NAMŲ STATYBA

LIUDAS TAUJENIS

6828 S. Maplewood Ave.
Tel.: HE. 4-5848

WALTER SASNAUSKAS

2534 West Marquette Rd.
Chicago 29, Ill.
Telef.: G.Rovehill 6-8402

Stato naujus namus pagal tarti ir planus.
Atlieka įvairius remonte darbus.

Moderniausias baldus, naujausias televizijos aparatus žinomiausiu firmų, įvairias krosnis, kilimus ir viską, kas reikalinga namų įrengimui Jūs pirkite pigiau.

Lietuvių PREKYBOS Bendrovėje

ROOSEVELT FURNITURE Co., Inc.

2310 West Roosevelt (12th St.). Tel.: SEeley 3-4711

Pats įmonės vedėjas Feliksas RAUDONIS Jus maloniai sutika, narodys ir duos praktiškų patarimų Jums rūpimais reikalais.

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS IR Sinclair GAZOLINO STOTIS

*Perdirbami motorai, stabdžiai, transmisijos, keičiamos dalys. Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Garantuojamas darbas.

A. STANEVIČIUS
Garažo tel: REpublic 7-9842 Namų: WALbrook 5-5934
2641 West 71 Street

PERKRAUSTYMAS IŠ ARTI IR TOLI

ILGŲ METŲ PATYRIMAS — FIGŪS SĄŽININGAS PATARNAVIMAS. — NAUJI DIDELI SUNKVEZIMIAI — PATOSULINTI PERKRAUSTYMU

JEANKIAI KAIP PATYS SUNKVEZIMIAI, TAIPIR JOSŲ PERKRAUSTOMI BALDAI YRA APDRAUSTI — INŠIORINTI.

JUOZAS NAUJOKAITIS 2022 W. 69 St., Chicago 36, Ill.
Tel.: WALbrook 5-9209

**VISIEMS
"LAISVOSIOS LIETUVOS"
SKAITYTOJAMS,
BENDRADARBIAMS
IR TALKININKAMS**

Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Vyr. Valdyba uždėjo ant mūsų pečių ir atsakomybės sunkią, bet didingą ir garbingą pareigą — leisti ir administruoti "Laisvąją Lietuvą".

Lietuviškų laikraščių gausumas ir didėjantis lietuviškos išeišvijos atsilimas Lietuvos ir lietuviškiems reikalams, šią pareigą daro dar sunkesnė.

Imdamiesi šių pareigų, mes tikėjome ir tikimės nuosirdžia Jūsų parama ir talka. "Laisvosios Lietuvos" likimas priklauso nuo mūsų visų. Ji nėra ir nebus pasikiro žmogaus kūrinys.

Nuo pat pirmųjų savo gyvenimo metų "Laisvoji Lietuva" yra sutelkusi didelį būrį lietuvių idealistų, kurie aukojo viską: darbą, pinigus, laiką ir sveikatą.

Sekdami pirmųjų "Laisvosios Lietuvos" darbuotojų pramintais keliais, mes tvirtai ryžtamės perimti "Laisvosios Lietuvos" laivą į savo rankas ir vairuoti jį lietuviško nacionalizmo, tautinės demokratijos, Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės keliais, kurių neiškraipo jokios partijų kombinacijos.

Būdami garbingo Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio nariais, mes stengsimės tesėti visus savo pasižadėjimus bei išpareigojimus.

Kad "Laisvoji Lietuva" galėtų augti ir klestėti, reikalingos dvi sąlygos:

- a) geras ir vertingas bei įdomus turinys, kuris priklausau nuo bendradarbių ir redakcijos,
- b) nuolatinis, punktualus skaitytųjų lankymas, kuris priklausau nuo skaitytųjų, skelbimų davėjų ir administracijos.

Šios abi sąlygos gali būti ir bus įgyvendintos, jeigu tarp mūsų bus nuolatinis bendradarbiavimas ir abipusis minčių ir kitokių vertybių pasikeitimas.

"Laisvoji Lietuva" yra pasiryžusi lankyti Jus kiekvieną savaitę. Tam yra kruopščiai ruošiamasi. Tačiau, ir čia reikalinga Jūsų parama ir talka.

Pirmasis egzaminas įvyks š. m. rugpjūčio 25 dieną, Bučio darže, Willow Springs, Ill.

Tą dieną Jūs turėsite progos įsitikinti mūsų pasirušimui, o mes — Jūsų supratimu, Jūsų gera valia ir noru mums padėti. Tikėkite, kad mes atėjome padėti "Laisvąją Lietuvai", vadovaudamiesi ne ideologine neapykanta, bet meile savo Tautai ir savo Tautos Žmogui.

Šia meile ir tarpusaviu susipratimu mes statysime tiltus, kurie vestų mus visus į mūsų senąją tėvų žemę, į mūsų tautos neišsėmiamus dvasinius lobynus.

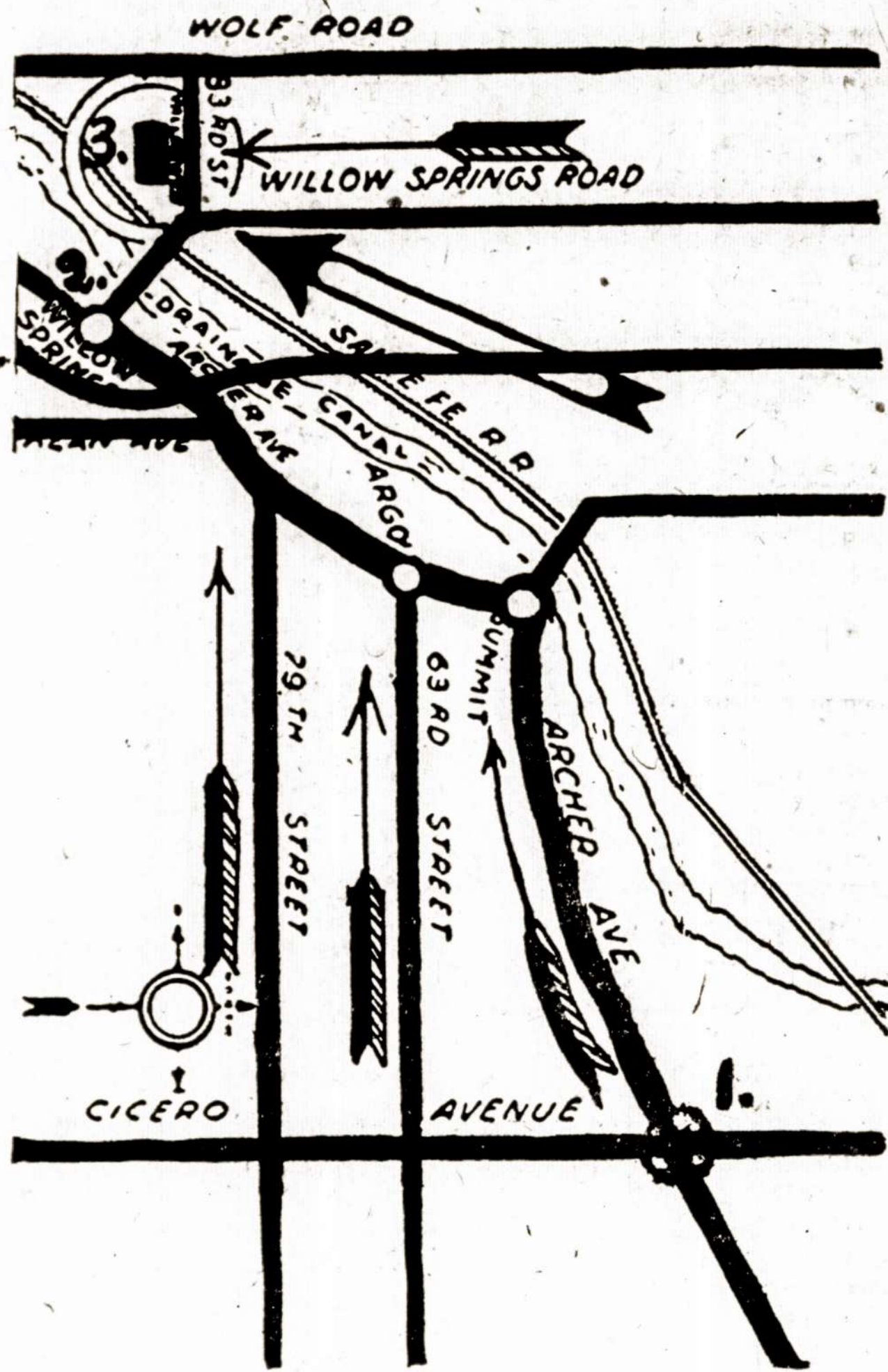
Kazys Ozelis,
"L.L." įgaliotas leidėjas
Vincas Kačinskas,
"L.L." administratorius.
Čikaga, 1957 m. liepos 20 d.

**NAUJA
"LAISVOSIOS LIETUVOS"
ADMINISTRACIJA**

Š. m. liepos mėn. 19 dieną — "Laisvosios Lietuvos" įgaliotas leidėjas inž. Kazys Ozelis patvirtino "L.L." administratoriaus sudarytą "Laisvosios Lietuvos" administraciją sekančioje sudėtyje:

Vincas Kačinskas — administratorius,
Pranas Lukoševičius — admin. pavaduotojas,
Jonas Rinkevičius — sekretorius,
Antanas Mineikis — išdalininkas,
Kazys Ulevičius — ekspeditorius,
Marija Mineikienė — eksped. pavaduotoja.

"L.L." administracijos adresas: 911 W. 32nd St., Chicago 8, Ill.
"L.L." administracijos priėmimo valandos: pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais, penktadieniais ir šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 2 val. po pietų, o ketvirtadieniais — nuo 4 val. po pietų iki 9 val. vakaro.

**Š. m. rugpjūčio 25 dieną gra-
žijame Bučio sode, Willow Spr,
IVYKS TRADICINĖ —
"LAISVOSIOS LIETUVOS"
RUDENINĖ GEGUŽINĖ,**

kurią ruošia "Laisvosios Lietuvos" įgaliotas leidėjas, Kazys Ozelis, "L.L." redakcijai ir administracijai, Čikagos ir Cicero skyriams padedant.

Kiek teko patirti, "Laisvosios Lietuvos" gegužinė bus viena didžiausių ir įdomiausių šiais metais gegužinių. Be įprastų malonumų, bus originali programa, kurią praves pats "L.L." įgal. leidėjas Kazys Ozelis.

Nuolat gaunamos žinios, kad anksčiau išsiųsti siuntiniai gavėjus pasiekė tvarkingai. — Dabar siuntiniai siunčiami kitu, daug greitesniu ir pigesniu keliu.

• LB Centro Valdyba savo laiku nutarė įsteigti centrinę apylinkę. Į Bendruomenės atsišaukimus, paskelbtus spaudoje, niekas neatsiliepė. Į asmeninius kvietimus iš 408 — atsiliepė 62 asmenys, jų skaičiuje 4 profesoriai, 6 kunigai, 6 gydytojai, vienas vet. gydytojas (LB Nr. 7).

• P. L. B Seimo organizacinis komitetas, anksčiau buvo paskelbęs, kad PLB Seimas atsies per \$34,000, tačiau org. kom. pirmin. prel. J. Balkūnas centro valdybai pranešė, kad PLB Seimui ruošti Finansų komisija pradeda tikėtai \$25,000 vaju, taigi \$9,000 mažiau.

Gimnazijos direktorius dr. A. Rukša pasitraukė iš pareigų

• Nuo š. m. liepos 1 d. savo prašymu gimnazijos direktorius dr. A. Rukša pasitraukė iš pareigų. Jis gavė paskyrimą dėstyti lotynų kalbą valstybinėje vokiečių gimnazijoje Wetzlar. Laikiniai direktoriaus pareigas eiti Krašto Valdyba pavedė mokytojų T. Gai liui.

Ruošiamasi Jaunimo šventei

• Rugpjūčio mėn. 18 d. Cicero lietuviai organizuoja išvyką, pavadintą Jaunimo švente, į saležiečių ūkį, esantį prie Cedar Lake, Ind.

Šios išvykos organizatoriumi yra LB Cicero apylinkė ir specialus komitetas. Komitetui vadovauja dr. F. V. Kaunas, o jam talkina: B. Babrauskas, dr. Z. Ašoklis, Z. Juškevičienė, Ed. Šulaitis, Palčiauskas, J. Arštikys, J. Kreivėnas ir kt.

Jaunimo šventei yra numatyta graži programa, kuri susidės iš lauko, žaidimų, sporto, šokių ir kt.

dalykų. Visi jaunieji, o taip pat ir jų tėvai, atsilankę į šią pramogą, tikrai nenusivils. E. S. Gimnazijos mokiniai evangelikai lanko misijų parodą Mannheime

• Mokytojo F. Skerio vadovaujami mokiniai evangelikai aplankė Mannheime vykstančią misijų parodą, kurioje buvo išstatyti piešiniai, žemėlapiai, eksponatai ir fotografijos apie sunkių misijų darbą pasaulyje. Buvo aplankyta ir čia pat esanti jėzuitų bažnyčia, pati žymiausia Pietvakarių Vokietijoje, baroko stiliaus, statyta — 1733 — 1760. Po parodos ekskursantai aplankė kitas žymesnias Mannheimo vietas, istorinius pastatus. Buvo nuvykę ir į Ludwigshafeno miestą, kur buvo apžiūrėti chemijos ir automobilių fabrikai.

Vėl priima siuntėjų sudarytus siuntinius LĖVUO, — Lietuvių kontora — Marquette Parke.
Vėl priiminėja vartotų ir naujų daiktų bei vaisy, pačių siuntėjų sudarytus siuntinius, vakarais nuo 6 iki 8 val., o šeštadieniais, nuo 12 val. gi sekmadieniais — pašaukus: WA 5-8715, nemokamai.
Pigesnis ir greitesnis kelias. Įėjimas porčiuose — 6922 So. Rockwell Str., Chicago 29, Ill.

LIETUVIŠKA DRAUDŲ AGENTŪRA

Gyvybės, ligoninės, automobilių, baldų, namų ir visos kitos apdraudos — asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms. Valstybės patvirtintos kainos.
Agentams ir brokeliams aukštesni komisai.
AUTOMOBILIŲ FINANSAVIMAS.
Bankiniai procentai. Nauji automobiliai 4% — vartoti — 6%.
Veikia Notariatas. Smulkesniai ir nemokamai informacijai gauti skambinkite, rašykite, uželkite —

**JONAS KIRVAITIS
INTERSTATE INSURANCE AGENCY**

6108 So. Ashland Ave., Chicago 36, Ill. Tel: WALbrook 5-5671

BRUNO
kepnyklos gaminiai
bėgia užkariauti Čikagos rinką, nes

**Kas Valgo Bruno Duoną
Visad Žydi Kaip Aguona**

Bruno Maciankas
3339 Lituania Ave. Telef: CLiude 4-4376

**AMERIKOS BEI KANADOS
LIETUVIŲ GYDYTOJŲ
SUVAŽIAVIMAS**

Dr. V. Tauras
Amerikos Lietuvių Gydytojų Draugijos iniciatyva, Darbo Dienos savaitgaly, š. m. rugpjūčio mėn. 31 d. ir rugsėjo mėn. 1 d., yra šaukiamas Amerikos bei Kanados lietuvių gydytojų bei praktikuojančių dantų gydytojų suvažiavimas, kuris vyks Čikagoje — Morrison Hotel patalpose.
Suvažiavimo Rengimo Komitetas paskyrė dr. J. Valaitį būti mokslinių paskaitų moderatorių, kuris pagaliau sustatė sekančią darbų dienotvarkę:

- Šeštadienį, rugpjūčio 31 d.
- 12—2 val. p.p. — dalyvių registracija, 2-ras aukštas Foyer.
- 2—2.10 val. — Suvažiavimo atidarymas — Clark Room.
- Kalba pirm. dr. A. Montvidas. 2.10—2.40 val. — Kas naujo akušerijoje ir ginekologijoje?
- Dr. W. M. Eisin, Čikaga. 2.40—3.10 — Kas naujo ortopedijoje?
- Dr. A. O. Šabanas, Čikaga. 3.10—3.40 val. — Postoperatyvinis tromboembolizmas.
- Dr. D. Degesys, Clevelandas. 3.40—4.00 val. — pertrauka.
- 4.00—4.30 val. — Degeneratyvinio artrito problemos.
- Dr. J. Meškauskas, Čikaga. 4.30—5.00 val. — Steroidų terapija akių ligose.
- Dr. V. Avizonis, New York. 5.00—5.30 val. — Gastroenterologinės problemos.
- Dr. J. Adomavičius, Čikaga. 6.30—8.00 val. — Kokteiliai — Embassy Room.
- Antroji suvažiavimo diena, rugsėjo 1 d.
- 12.00—1.00 val. — Dalyvių registracija ir paskaitos — Venetian Room.
- 1.00—2.00 val. — Polio virusas ir kiti nauji virusai.
- Dr. V. Pavilonis, Montreal, K-da.

**NAUJA
MAISTO PRODUKTŲ
KRAUTUVĖ**
649 West 119 St.
Sav. Juozas Bešonis
WA 8-2009 ir FR 6-6336.
Pristato į namus, taip pat po būviamis ir parengimams maisto ir mėsos gaminius.

Karštis ir dulkės savaitgaliais mus išveja iš miesto, į kurį vėl sugrįžtame. —
KELIONĖSE GERIAUSIAI ATSIGAIVINSI —
Budweiser alum
SIMULIO LIQIOR Inc.
5640 W.87.Str Oaktawn

Po ½ val. pertraukos — visuo-
meninės paskaitos.

2.30—3.00 val. — Gydytojų darbas Lietuvoje.
Dr. V. Tercijonas, New York.
3.00—3.30 val. — Kauno Medicinos Fakultetas okupacijos metu.
Dr. J. Meškauskas, Čikaga.
3.30—4.00 val. — Amerikos Lietuvių Gydytojų Draugija.
Dr. A. Montvidas, Čikaga.
4.00—4.15 val. — Lietuvių Gydytojų Draugija Vokietijoje.
Dr. H. Brazaitis, Clevelandas.
4.15—6.00 val. — Organizacinis atstovų susirinkimas.

6 val. — Banketas — Koncertas, — Venetian Room.
Rugsėjo 2 diena yra palikta laisva, kad suvažiavimo dalyviai galėtų aplankyti savo draugus bei pažįstamus Čikagoje arba turėtų laiko grįžti į namus.

Amerikos Lietuvių Gydytojų Draugija kviečia visus lietuvių gydytojus ir visus praktikuojančius dantų gydytojus bei jų šeimos narius (ponias) suvažiavimams.
Šeimos nariams bus suruošta atskira programa, susipažinimo ar batėlė bei kitos pramos, todėl neteks nuobodžiauti mediciniškoje paskaitose.
Savaime aišku, banketas ir koncertas bus įdomūs ir medicinos darbuotojams ir jų šeimos nariams.

Tačiau suvažiavimo rengėjams yra labai svarbu iš anksto žinoti suvažiavimo dalyvių skaičių.
Jau yra pats laikas užsiregistruoti, todėl nedelsiant prašoma rašyti Am. Liet. Gyd. Dr-jos Sekretoriui Dr. V. Taurui, — 5100 S. Western Ave., Chicago 9, Ill.

Norintieji gali iš anksto užsisa kyti viešbučių kambarius. Suvažiavimo rengimo komisija ir tuo pasirūpins. Todėl svarbu savo pareidavimus kaip galima anksčiau pranešti, kad juos laiku galima būtų pilnumoj įvykdyti.
Tad, kolegos, iki pasimatymo, Čikagoje.

Nekilnojamo turto pirkime —
pardavimo reikalais kreiptis:
**Alg. BUDRECKAS
REALTY**
4081 Archer Ave.
(prie California Ave)
Tel: LAFayette 3-3384

GYDYTOJAI

Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofisas — 3148 West 63rd Street
CHICAGO, ILL.
Ofiso telefonas: Prospect 8-1717
Valandos: po pietų 1—3; vak. 7—8.
Tiktai antradieniais ir penktadieniais.
Trečiadieniais ir sekmadieniais ofisas uždarytas.
BUTAS: 2241 W. 66th PLACE
Tel: RE 7-7568

Tel: ofiso AR 6-0161
rez. GR 2-9203
Daktaras
JUOZAS BARTKUS
Gydytojas ir Chirurgas
2336 W. Chicago Ave.,
Chicago 22, Ill.
Val: 1—3:30, 6—9 p.p. pirmad.,
antrad., ketvirtad., penktad.;
11 val. ryto — 2 val. p.p. šeštad.
Tik susitarus trečiadieniais.

**WESTCHESTER
COMMUNITY CLINIC**
Dr. VYTAUTAS DARGIS
ir
Dr. RIMAS VIENUŽIS
Adr: 1938 So. Mannheim Road
Telef: FILLmore 5-2727.
24-rių valandų medicinos
pagalbos.
Rentgenas.
pilna klinikinė laboratorija.
E. K. G., P. M. R. ir t. t.
24-RIŲ VALANDŲ
MEDICINOS PAGALBOS
TARNYBA

DR. JUOZAS PAUKŠTYS
DANTŲ GYDYTOJAS
4253 So. Archer Ave.
Įėjimas iš Whipple Ave.
Priėmimo valandos:
nuo 10 iki 12,
nuo 2 iki 6 ir nuo 7 iki 9 val.
Išskiriant trečiadienius
ir sekmadienius.
Šeštadieniais nuo 10 iki 4 val.
Telefonas:
ofiso LAFaet 3-4949
namų CE 3-7786

Vaistinė
Savininkas
Pr. A. Šimkus
3301 South Halsted Street
Tel: Virginia 9080 ir 9081.
Didelis pasirinkimas įvairių kosmetikos dalykų ir malonus patarnavimas pačio savininko
Pr. Šimkaus.

JAUKIAI
FRILEISI
VAKARĄ
CICERO UŽEIGOJE
LITUANICA
pas TADĄ KAZIMIERAŲ
Čia be gardžių gėrimų ir skandžių, yra įvairių žaidimų:
4920 West 14th Str., Cicero 50,
Illinois. Telef: TOWNhall 3-9691

H. SEIGAN

VYRIŠKŲ
RŪBŲ
KRAUTUVĖ
4622 S. Ashland Av., Chicago
Telef: YA 7-1272

Harry Seigon

Keliasi
į naujas
patalpas,

TODĖL IŠPARDAVIMAS
20% NUOLAIDA,
Paltams ir lietpalčiams —
30% nuolaida.

ATSILANKYKITE
IR PASINAUDOKITE
RETA PROGA